PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Leto IV - Cena 15 lir - 10 jugolir - 2.50 din | TRST nedelja 24. oktobra 1948 | Spedizione in abbon. postale Poštnina plačana v gotovini | Štev. 248 (1033)

Jutri ob 15. uri

nogometna tekma

Hajduk - Ponziana Lj.

na stadionu pri Sv. Soboti

Ostati hočemo sebi zvesti

(K vprašanju slovenskih šol)

Prosvetna oblastva anglo-ameriške vojaške uprave so po zaključku lanskega šolskega leta razpisala poizkusno vpisovanje v klasično gimnazijo, srednjo tehnično šolo in dvorazredno trgovsko šolo. Slovenski starši in z njimi dijaki so se razveselili te odredbe, ker bi nove šole omogočile dijakom večjo izbiro, tako da bi si lahko izbrali šolo po svojem notranjem razpoloženju in svojih naravnih sposobnostih - v skladu s svojimi načrti glede bodočega poklica.

Medtem se je začelo novo šolsko leto in tržaški Slovenci so že bogatejši za novo razočaranje. Namesto napovedane neodvisne klasične gimnazije so dobili samo klasično paralelko. O trgovinski dvorazrednici in srednji tehnični šoli pa do danes ni ne duha ne sluha.

Starši in dijaki se vprašujejo: Cemu je bilo potem razpisano poskusno vpisovanje? Zakaj se ti šoli dejansko ne odpreta, ko se je vendar priglasilo več kakor zadostno število dijakov? Mnogo dijakov, ki so se priglasili za nove šole, je obviselo v zraku. Nekateri so se začasno vrnili v staro šolo, drugi pa potrpežljivo čakajo na nove šole in so v nevarnosti, da izgubijo šolsko leto.

Solska oblastva bi se vendar morala zavedati, da že sam razpis poskusnega vpisovanja predstavlja javno obvezo, da se bo šola tudi v resnici odprla, ako se priglasi zadostno število dijakov. Zavedati bi se morala, da pomeni prekršitev te obveze z njene strani lastno rušenje ugleda javnih oblastev, a z druge izigravanje dobre vere dijakov, njihovih staršev in naše javnosti sploh.

Ali je angleška VU spravila sebe in naše dijake v tako mučen položaj samo zaradi kričaške gonje italijanskega nacionalističnega tiska proti slovenskim šolam, ki je izbruhnila na dan po razpisu vpisovanja v nove šole? Ce je to res, potem se s tem ustvarja nevaren precedent. Oblastva, ki bi se vdala pritisku časopisne gonje, ki se oslanja na potvorjene podatke in izvira iz strahu, da bi končno sedanji vladajoči sloji morali deliti oblast z ljudstvom, in bi odrekla državljanom druge narodnosti pravice, ki so mu zagotovljene po mednarodni pogodbi, bi se sama postavila v službo šovinizma italijanskih nacionalistov.

Slovenci hočemo biti popolnoma enakopravni glede šol z Italijani in zahtevamo samo to, kar nam pritiče ne samo po naravnemu pravu, temveč tudi po črki mirovne pogodbe.

Znameniti vzgojitelji so dognali, da je šola v materinskem jeziku najuspešnejša. Slovenci potrebujemo poleg šol, ki dajo dijaku splošno izobrazbo in visokošolski študij, tudi strokovno šolstvo. Potreba po dvorazredni trgovski šoli se je že pod Avstrijo tako čutila, da so jo Slovenci sami ustanovili in jo vzdrževali z lastnim denarjem, nakar so jo oblastva tudi javno priznala.

Sklicevanje na naše znanje italijanskega jezika z namenom, da se nam odrečejo šole v materinskem jeziku — glej U. poročilo gen. Aireya Varnostnemu svetu OZN — odločno odbijamo. Mi hočemo ohraniti svojo narodno bit. Zato nismo samo bili stoletnega boja z našimi sosedi na severu in zahodu ob sovražnem razpoloženju oblastev, zato nismo samo agitirali na volivnih shodih in taborih, v prosvetnih društvih in zbirali belič za beličem za svoje šole, temveč zato smo se tudi borili s puško v roki.

O tem našem gledanju ne sme biti ne pri državljanih druge narodnosti ne pri oblastvih nikakšnega dvoma. Prihaja nam na misel trditev neke angleške revije («The Nineteenth Century», zv. za julij, v članku «Angleške poteze»), da so Angleži, ki radi mnogo potujejo, dobri poznavalci drugih narodov. Toda kljub temu tavanju po svetu — pravi pisec — oni ostanejo zvesti samim sebi in nosijo svoj jezik s seboj, kamor koli gredo.

In kako bi nam mogli zanikati pravico, da ostanemo sebi zvesti?

FLRJ predlaga, naj OZN povabi

predstavnika grške demokratične vlade

Predstavnik naj bi pred politično komisijo dal potrebne informacije o položaju v Grčiji - Bolgarska vlada zahteva, naj se njenemu opazovolcu dovoli prisostvovati razpravam o grškem vprašanju - Moskovski komentar o delu skupščine OZN - Proslava tretje obletnice podpisa ustanovne listine OZN

PARIZ, 23. — Danes popoldne je glavna skupščina OZN povabila Parižane na proslavo tretje obletnice podpisa ustanovne listine OZN. Proslave so se udeležili delegati posameznih držav in številni drugi povabljenci.

Posamezne komisije so nadaljevale svoje delo. V tretji komisiji je jugoslovanska delegacija predlagala, naj se povabi predstavnik grške demokratične vlade, da obrazloži stališče te vlade.

V predlogu je rečeno: Ker do sedaj niso mogle vse stranke, ki so interesirane na položaju v Grčiji, poročati pred glavno skupščino, ker niso predstavniki grške demokratične vojske in demokratičnega gibanja imeli do sedaj nikoli prilike govoriti pred OZN; ker je predsednik začasne grške demokratične vlade izrazil s svojo spomenico od 15. avgusta 1948 željo, da glavna skupščina posluša predstavnika te vlade; ker je predsednik začasne grške demokratične vlade ponovil v tej spomenici večkratno izjavo, da je njegova vlada pripravljena na demokratični in lojalni sporazum. Ker je z ene strani neobhodno potrebno za temeljito preučitev položaja v Grčiji poslušati vse prizadete stranke in z druge strani je treba napraviti vse mogoče, da se pomaga grškemu narodu vzpostaviti mir v svoji državi in da se s tem pripomore k utrditvi miru v svetu, določa glavna skupščina, da se povabi grška začasna demokratična vlada, naj pošlje svojega predstavnika z namenom, da nudi politični komisiji glavne skupščine OZN potrebne informacije o položaju v Grčiji.

Bolgarska vlada je zahtevala od glavnega tajnika OZN, naj se ji dovoli poslati svojega opazovalca, ki bi prisostvoval diskusiji o balkanskem vprašanju v politični komisiji.

V politični komisiji je predsednik sporočil, da je visoki arabski odbor zahteval pravico udeležbe pri razpravljanju o Palestini. Sovjetski delegat Bogomolov je izjavil, da ni vzroka za povabilo tega odbora, ker vlada, ki jo predstavlja, ni priznana in tudi ne zakonita.

Britanski delegat je predlagal, naj se odbor povabi kot tak in ne kot vlada. Ukrajinski delegat Manuilski je bil istega mnenja. Tedaj je iranski delegat predlagal, naj se razpravljanje o Palestini odloži za osem dni, kar je reakcionarna večina tudi sprejela.

Poljski delegat je izjavil, da je ta odločitev politična spletka. Seja komisije se je nato odložila na ponedeljek, ko bo preučila poročilo podkomisije za razorožitev in grško vprašanje.

Na seji podkomisije za razorožitev je ameriški delegat navajal podatke neke francoske revije, češ da bi sovjetska vojska štela po znižanju svojih sil za tretjino - še vedno 150 divizij, njeni zavezniki pa 66 divizij, dočim bi ZDA ostalo le 6 divizij in 14 divizij v zahodni Evropi.

Odgovoril mu je sovjetski delegat Malik, ki je dejal, da bi prav rad vedel za število atomskih bomb, ki jih imajo ZDA in kolikim divizijem bi lahko te bombe odgovarjale. Svoje delo bo podkomisija nadaljevala v ponedeljek.

Moskovski radio je danes oddajal komentar Leontijeva o delu glavne skupščine OZN in Varnostnega sveta. Med drugim je Leontijev izjavil: Ceprav je sovjetska delegacija napravila pomembne koncesije v vprašanju nadzorstva atomske energije, so ZDA odklonile sovjetske predloge. Jasno je torej, da imajo ZDA namen upreti se rešitvi vprašanja atomske energije, rešitvi, ki jo tako vroče želijo vsi narodi. Kljub tej odklonitvi pa je Sovjetska zveza dosegla v glavni skupščini veliko moralno in politično zmago, ki bo pripomogla k utrditvi miru.

Glede Berlina je Leontijev poudaril, da je spor nastal zaradi namenov ZDA, da napravijo iz zahodne Nemčije militaristično državo. Toda sovjetska politika demilitarizacije in demokratizacije Nemčije uživa podporo vseh ljudskih množic in zaradi tega se vojni hujskači zelo motijo v svojih računih.

Francoski rudarji se borijo

za obrambo zakonitosti in očuvanje miru

Žalovanje v Firminy - Solidarnostne stavke in manifestacije - Ponovna izzivanja policije - Proglas KP Francije - Hujskanje reakcionarnega tiska

PARIZ, 23. — Urad zveze podzemeljskih delavcev, včlanjen v Splošni zvezi dela, je to noč objavil poročilo, v katerem glede na sklepe ministrskega sveta med drugim izjavlja: «Edini rezultat vladnih ukrepov in grženj bo v tem, da se bo še bolj okrepila hladna kri, enotnost in borbena volja rudarjev». Poročilo na koncu zagotavlja, da bodo rudarji pod vodstvom svoje zveze nadaljevali stavko za svoje pravične zahteve še bolj združeni in odločni kakor kdaj koli, z vedno večjo zaslombo vsega delavskega razreda in vseh zdravih sil v državi.

Danes dopoldne so kovinarski delavci v Marseillu pričeli s stavko v znak protesta proti postopanju vlade proti stavkajočim rudarjem. Notranji minister je danes dopoldne sporočil, da so rudarji v Alesu (Južna Francija) razpostavili okrog rudnikov mine ter zagrozili, da bodo povzročili eksplozijo, če bi policija skušala polastiti se rudnikov. Sindikati in zlasti še stavkovni odbor rudarjev v Alesu pa so odločno zanikali to izjavo notranjega ministra.

V znak žalosti zaradi včerajšnjih težkih dogodkov v Firminy, kjer je policija streljala na delavce ter enega ubila pet pa ranila, je danes ustavljeno vsako delo. Vse trgovine so zaprte razen lekarn. Civilske trgovine bodo odprte danes popoldne samo za dve uri. Izmed petih ranjencev v bolnišnici je stanje dveh zelo resno. Zveza sindikatov v Firminy pripravlja za danes manifestacijo.

V vseh rudarskih centrih pokrajine se organizirajo solidarnostne manifestacije za rudarje. Zbrali so že več milijonov v denarju kakor tudi živila in obleko. Mnogi rudarski otroci so našli drugod prebivališče in pomoč, zlasti pri družinah v Lionu.

Ko je danes zgodaj zjutraj neka skupina ljudi lepila plakate centralnega stavkovnega odbora, jih je policijska patrola ustavila. Za neko osebo od te skupine, ki je pobegnila, pa je streljala in jo ranila v nogo.

Zveza pristaniških delavcev, včlanjena v Splošno zvezo dela, je sklenila, da skliče za 26. oktober svoj glavni odbor. Ta sestanek bo imel namen, da ukrene vse potrebno za akcijo, ki naj pristaniščnikom zagotovi ugoditev njihovim pravičnim zahtevam in ki naj zajamči spoštovanje pravice stavke in sindikalne pravice, ki jih je vlada kršila proti rudarjem v borbi. Na izredni seji vodstva francoske Splošne zveze dela, ki je bila danes dopoldne, so sklenili med drugim, da bodo pozvali vse delavce vseh zvez, da izrazijo svoje solidarnost z rudarji z začasnimi prekinitvami dela ter z demonstracijami v vseh podjetjih kakor tudi s povečanjem materialne pomoči.

Vodstvo zveze je tudi sklenilo, da se bo obrnilo na Svetovno sindikalno zvezo, naj pozove rudarje, pomorščake in pristaniščnike ZDA in Velike Britanije, naj tudi oni izrazijo svojo solidarnost s francoskimi rudarji.

Komunistična partija je danes popoldne objavila proglas, v katerem pred delavci in pred republikansko državo obtožuje postopanje socialističnih voditeljev ter zatrjuje, da delavski razred razume, da je vprašanje rudarjev njegovo lastno vprašanje. Borba rudarjev zavzema ne le značaj borbe za državno neodvisnost, temveč tudi borbe za obrambo republikanske zakonitosti in za očuvanje miru.

Reakcionarni tisk izrablja sedanji položaj za svojo protikomunistično gonjo. Tako se v tem tisku stalno ponavljajo zahteve o razpustitvi komunistične stranke, o aretaciji sindikalnih voditeljev, o odvzemu poslanske imunitete komunističnih poslancev itd. V tej gonji se pravi nič ne razlikuje od ostalega reakcionarnega časopisja socialistični «Populaire», ki odobrava vse odredbe vlade in s tem tudi streljanje policije v delavske množice. To je seveda razumljivo, če pomislimo, da je notranji minister «socialist» Moch, od katerega prav za prav izhajajo vsi ukrepi, naperjeni proti delavskemu razredu.

«To ni prava odločnost», zatrjuje člankar v «Franc Tireur». «Novi ukrepi vlade so dokaz kriminalnega nerazumevanja položaja. Oni le širijo rane, namesto da bi jih celili. Edina politika odločnosti, ki se pričakuje od vlade, obstoji v ozdravljenju socialnega položaja, v zopetnem dvigu življenjske ravni delavcev». V «Humanite» pa piše Andre Carrel: «Pokazali so svoj pogum! Delavcem, ki zahtevajo kruh za svoje male, je vlada poslala svinec. Francija ne bo nikoli stopila na stran morilcev. To izjavljamo z vso slovesnostjo, ki vključuje tudi tole zagotovitev: nismo v letu 1939. O tem naj si bodo vsi na jasnem».

S svojim izzivanjem je policija danes popoldne povzročila incident v Forbachu, kjer je bilo v neki kavarni več stavkajočih. To je policija smatrala za «zborovanje» ter je pričela goste izganjati iz kavarne. Ti so pa policiji odgovorili na ta način, da so pričeli metati vanjo stole in druge predmete, nakar je policija uporabila solzilne pline. Policija je izvršila nekaj aretacij po mestu.

Pod vodstvom gen. Norberta se je danes proti večeru policija pripravila na zasedbo rudnikov v Alouettesu. Rudarji so s sirenami poklicali druge rudarje in ostale delavce. Ko to pišemo, nam še ni znan nadaljnji potek dogodkov.

RIM. — Hoffman in Harriman sta danes popoldne z letalom odpotovala iz Rima v Berlin.

Izjava

okrožnega odbora Združenja bivših političnih preganjancev za Istro v zadevi Poccecai-a Viktorja

Okrožni odbor združenja bivših političnih preganjancev za Istro je na svoji seji 20.10.1948 preučil zadevo Poceccai-a Viktorja, bivšega predsednika združenja za sektor Umag. V zvezi s tem kot odgovor na nesramno gonjo, katero vodi Vidalijeva frakcija v Trstu in tudi v inozemstvu, izjavlja sledeče:

Poceccai Viktor je na račun svojega prošlega življenja dokaj z lahkoto prišel v svojem rojstnem mestu do uglednega in odgovornega mesta, predsednika ljudske oblasti. Istočasno je bil tudi izvoljen za predsednika Združenja bivših političnih preganjancev za sektor Umag.

Poceccai Viktor, star 52 let, pa ni bil človek vreden ljudskega zaupanja, ker je zlorabljal poverjeno mu odgovorno mesto za svoja nemoralna dejanja.

Zaradi nemoralnih dejanj je bilo Poceccaiju na javnem izrednem zborovanju volivcev odvzeto predsedniško mesto mestnega ljudskega odbora, in sicer to v prvi polovici meseca avgusta 1947. Se v istem tednu je bil Poceccai na množičnem zborovanju, vržen iz organizacij in isto tam mu je bilo odvzeto predsedniško mesto Združenja bivših političnih preganjancev.

Ker je bil Poceccai brezposelni mu je podpisani odbor Z.b.P.P. poskrbel možnost dela, ki naj bi služilo v njegovo rehabilitacijo. Po tem posredovanju je bil zaposlen v uradih uredništva «Il Lavoratore» za Istro, kjer je bil nameščen kot dopisnik.

Sedaj je Poceccai spet v nasprotju z ljudsko oblastjo, ne kot kominformist, internacionalist, ampak zagovarjati se bo moral v kratkem pred ljudskim sodiščem za protiljudska dejanja.

Toliko resnice o zadevi Poceccaja javnosti na znanje, ki naj ga potem sodi, ker nima materialne in ne moralne lastnosti, da ga še vlačijo v svetovno javnost kot žrtev Vidalijevega «internacionalizma».

Okrožni odbor Zveze bivših političnih preganjancev obsoja nesramno gonjo o terorju v coni B, katero uganja nadvse drzna Vidalijeva družba, gonja, ki more služiti le protiljudskim sovražnikom in reakciji sploh.

Pošilja to svojo izjavo kot protest in dokazilo Svetovni zvezi bivših političnih preganjancev v Varšavo kot dokument, ki naj priča o politični «poštenosti» Poceccaija Viktorja in vseh njegovih političnih braniteljev.

Obenem vabi glavni odbor Svetovne zveze bivših političnih preganjancev, naj ne naseda na krive, zločinsko-lažnive izmišljotine raznih zavednih in nezavednih hlapcev imperializma, ki blatijo vse, kar je ljudskega, in ljudsko oblast samo, ustvarjajoč lažno teorijo o terorju, ki naj bi vladal v jugoslovanski coni Svobodnega tržaškega ozemlja.

S.F. — S. N.

Okrožni odbor Zveze bivših političnih preganjancev za Istro

Gospodarske vesti

Kaj je IRI? Najnovejša definicija

IRI so kratice za Istituto per la Ricostruzione Industriale — Zavod za obnovo industrije. «Finmeccanica», znana holding-družba IRI-ja za mehanično industrijo, je uvedla pred kratkim v podjetja svoje skupine «Officine meccaniche e fonderie (OMF) della Navalmeccanica akordno delo, preuredila je oddelke itd., da bi se obrat racionaliziral, po izjavi vodstva. Delavstvo pa je protestiralo, ker so bili za te spremembe tudi drugi razlogi, razen «oficielnih» in ker ni uspelo, je dne 1. t. m. nagnalo iz podjetja ravnatelja, ki so mu sledili nekateri uradniki, in zasedlo tovarno. Nato je policija tovarno obkolila in izolirala.

Ta dogodek je dal povod interpelaciji v rimskem senatu dne 8. t. m. Senator Palermo se je zavzemal za delavstvo in grajal prefekta, da je postopal pristransko, ko je poslal policijo nad delavce v korist podjetja. Minister za industrijo in trgovino I. M. Lombardo je senatorja Palerma zavrnil z izjavo, da pripadajo «Officine meccaniche e fonderie della Navalmeccanica kompleksu Finmeccanica», ki je v bistvu IRI, «in so torej», kakor je izjavil dobesedno minister, «last države ter se ne more govoriti v tem sporu o križanju interesov delavcev z interesi delodajalcev». Minister Lombardo in senator Cava sta izjavila, da «to podjetje ni zasebno podjetje, ampak last IRI».

Kakor pravi milanski list «24 ore», zavidajo privatni industrijci podjetjem IRI za to prednost in se že boje nelojalne konkurence podjetij IRI, češ ta se bodo lahko «racionalizirala» s pomočjo policije, dočim oni ne bodo dobili za slične ukrepe policijske pomoči. (Seveda jim tega nihče ne verjame, kdor pozna ukrepe ministra Scelbe).

Mi smo sicer vedno trdili, da je IRI stoodstotno last italijanske države, le VU v Trstu ni kazala vere v to trditev. Morda pa bo sedaj le verjela aktivnemu ministru De Gasperijeve vlade Ivanu Matteu Lombardu in morda bodo temu spoznanju sledila dejanja, dokler je še mogoče kaj rešiti pred zavoženo gospodarsko politiko. STO je z mirovno pogodbo postalo pravni naslednik Italije glede premoženja IRI na svojem ozemlju. Tega premoženja je ogromno in bo prava zadrega, kje začeti.

Švica na razpotju?

Švicarski list «Neue Zuercher Zeitung» objavlja v svoji nedeljski številki celostranski uvodnik, posvečen «sedanjim odnosom Švice do ZDA v zvezi z načrtom ERP». Poluradni značaj članka je poudaril švicarski radio, ki ga je oddajal kot «Leitartikel des Tages». Uvodnik, ki so ga očitno nasvetovali uradni krogi, omenja proteste demokratičnih in socialno-demokratičnih poslancev švicarskega parlamenta v zvezi s sklepanjem dvostranske pogodbe med Švico in ZDA, kakor to predvideva besedilo ERP-načrta za vse države. Poudarja se, da švicarski javnosti ta pogodba še ni znana, vendar pa se kritizira primer s Portugalsko sklenjene pogodbe zlasti glede določb, da pošljejo ZDA, odn. ECA, tja posebno kontrolno misijo z diplomatskimi privilegiji in da mora država podrobno poročati vsake tri mesece o razvoju gospodarstva. Uvodnik švicarskega lista zahteva za Švico, ki je država tradicionalne «nevtralnosti», izjemni položaj v družini Marshallovih držav, češ da Švica ni «Marshallhilfe-Land». Sicer sodeluje z ostalimi 19 državami, zahteva pa, da se ji to sodelovanje ne onemogoča. V članku je tudi rečeno, da ni mogoče pristati na pogodbo, ki bi škodovala švicarskemu gospodarstvu, t. j. v primeru, da bi bila dvostranska pogodba prav taka, kakor so jo podpisale ostale države. Ton članka je zelo oster. Napada se hotenje ZDA, vsiliti kontrolo z enotno raztegnitvijo dvostranskih pogodb na vse države.

Prebivalci Škorklje

Za resnično svobodne in demokratične volitve

Ljudski volivni odbor, ki je bil izvoljen po demokratičnem prebivalstvu Skorklje, je poslal vojaški upravi protestno pismo, v katerem ugotavlja nedemokratičnost ukaza št. 345 o volivnih imenikih in zahteva:

1. Da se ukaz št. 345 ukine in izda nov ukaz, ki bo v skladu s statutom STO-ja priznaval volivno pravico le onim, ki so imeli 10. junija 1940 stalno bivališče (rezidenco) na tem ozemlju, in onim, ki so zaradi fašističnega terorja bili primorani zapustiti to ozemlje.

2. Da se za sestavo volivnih imenikov postavi v vsaki občini posebna komisija, v kateri bodo zastopane vse politične skupine.

3. Da pri sestavi načrta volivnega zakona sodelujejo vse politične skupine.

4. Da se volitve izvedejo pod nadzorstvom vseh političnih skupin.

Večeslav Holjevac

minister za priključene pokrajine

BEOGRAD, 23. — Uradno je bilo objavljeno, da je general Večeslav Holjevac, šef jugoslovanske vojaške misije v Berlinu, imenovan za ministra novoustanovljenega ministrstva za priključene pokrajine, katerega kompetenca se nanaša v glavnem na Istro in Slovensko Primorje.

Delegacija ES STO v Zagrebu

ZAGREB, 23. — Danes se je ustavila v Zagrebu delegacija Enotnih sindikatov Tržaškega ozemlja. Delegacija je obiskala razna gospodarska podjetja, kulturne ustanove, šolska poslopja in razne kraje Hrvatske. Pred odhodom iz Hrvatske je vodja delegacije Dimič izjavil: «Čeprav bi bil kdo med nami mogoče verjel klevetam proti Jugoslaviji, nam je pa danes vse jasno: Jugoslavija gre s hitrimi koraki v socializem».

Prvi kongres Enotnih sindikatov FLRJ

BEOGRAD, 23. — Jutri se bo v Beogradu pričel I. kongres Enotnih sindikatov Jugoslavije. Udeležilo se ga bo 1400 delegatov, ki so bili izvoljeni s tajnim glasovanjem na sindikalnih konferencah. Prvi kongres se vrši skoraj štiri leta po prvi splošni sindikalni konferenci za vso državo. Na tej konferenci je bil izglasovan statut in so bile določene naloge Enotnih sindikatov ter izvoljeno vodstvo.

Komponist Lehar umira

DUNAJ, 23. — Komponist Franc Lehar je v agoniji. Zdravniki predvidevajo, da bi mogla nastopiti smrt še danes.

Jugoslovanska nota avstrijski vladi

BEOGRAD, 23. — Agencija Tanjug je danes objavila protestno noto jugoslovanskega zunanjega ministrstva avstrijski vladi. Nota obravnava izkoriščanje vode reke Drave, ki teče po obeh državah. Jugoslovanska nota trdi, da avstrijski hidrocentrali v Schwabergu in Lawamuendu, ki so ju zgradili nacisti med vojno, zelo spreminjata tok Drave, s čimer povzročata jugoslovanskim hidrocentralam veliko škodo, ki je od avgusta 1945 do oktobra 1947 prekoračila milijardo dinarjev. Beograjska vlada zahteva sestavo posebne mešane avstrijsko-jugoslovanske komisije, ki naj oceni škodo, ki jo je utrpelo zaradi tega jugoslovansko gospodarstvo.

Združitev dveh strank delavcev na Poljskem

VARŠAVA, 23. — Agencija Tanjug poroča, da je osrednja komisija za sodelovanje med poljsko delavsko in socialistično stranko sprejela sklep, da se bo vršil kongres za združitev obeh strank delavcev sredi decembra. 3. novembra bo seja, ki se je bodo udeležili predstavniki centralnih odborov socialistične stranke in delavske stranke; na tej seji bo sestavljen dnevni red za kongres.

Čangkajška pošiljajo na dopust v ZDA

NANKING, 23. — V zakonodajni skupščini, ki jo sestavlja 200 predstavnikov strank in političnih skupin kuomintanga, je prišlo do ostrih kritik zaradi vojaških porazov v Mandžuriji in Severni Kitajski. Neki član kuomintanga je zatrjeval, da «se je Čangkajšek utrudil v dolgih letih bojevanja proti Japonski» ter ga je pozival, naj si privošči leto dni počitka, ki bi ga lahko preživel v ZDA. Drugi govorniki so izražali svojo nevoljo proti izrednim pooblastilom predsedniku republike, zaradi katerih je po njihovem mnenju prišlo do velikih izgub na vojnem polju.

Delegacija vojnih invalidov Tržaškega ozemlja se je vrnila z II. kongresa invalidov FLRJ v Beogradu

„Pozdravite vse napredne ljudi Tržaškega ozemlja"

je naročil tržaškim delegatom maršal Tito

TRST, 23. — Vrnila se je iz Beograda v Trst z II. kongresa vojnih invalidov Jugoslavije delegacija Združenja vojnih invalidov Tržaškega ozemlja, ki so jo sestavljali tovariši: Suša Silvo, tajnik udruženja, Vigini Albino, predsednik, Miani Nino in Pečar Sergej. Zaprosili smo omenjene tovariše v kratkem razgovoru, da bi nam povedali nekaj o svojih vtisih s kongresa. Dejali so:

«Sprejem je bil nadvse tovariški in zelo prisrčen. Imeli smo občutek, da smo prišli ponovno med tiste tovariše, ki resnično razumejo našo današnjo borbo pri nas. Ko nas je v svojem pozdravnem govoru predsednik glavnega odbora združenja vojnih invalidov Jugoslavije gen. Milojevič pozdravil, je njegovim besedam sledil dolgotrajen aplavz in vzklikanje: «Živelo bratstvo in enotnost narodov Jugoslavije!» Jugoslovansko Združenje invalidov je zelo močna organizacija, saj šteje preko 300 tisoč članov. Toda njena moč ni samo številčna temveč leži predvsem v zavednosti njenih članov. Invalidi Jugoslavije so na primer samo pri gradnji zadružnih domov dali čez 2 milijona ur prostovoljnega dela.

Prijetno presenečenje smo doživeli, ko nas je maršal Tito z osebnimi vabili povabil z ostalimi 600 delegati kongresa na razgovor in pogostitev. Maršalu nas je predstavil tajnik Združenja invalidov za Slovenijo, pri čemer je tov. Tito izrazil posebno zadovoljstvo zaradi naše udeležbe. Med pogostitvijo je tov. Tito nazdravil svojim gostom s sledečim besedami. «Dvigam to časo vam, najboljšim med najboljšimi, vam, ki ste dali svoje zdravje in svojo kri za ustvaritev bratstva in enotnosti, za ustvaritev nove Jugoslavije! Vi ste se junaško borili za svobodo naših narodov in se tudi danes borite z vsemi močmi za izgradnjo socializma. Pozdravljam vas v imenu Komunistične partije Jugoslavije, ki vas ne bo nikoli pozabila, ki ne bo nikoli pozabila vas in vaše žrtve, temveč bo za vas vedno skrbela!

Po pogostitvi smo imeli priliko osebno govoriti s tovarišem Titom. Med drugim smo ga vprašali, kaj naj sporočimo našim ljudem ob vrnitvi na Tržaško ozemlje. Tovariš Tito nam je naročil:

«Pozdravite vse napredne ljudi Tržaškega ozemlja! Povejte jim, da nismo takšni, kot nekateri tam govorijo, kajti pri nas, v novi Jugoslaviji gradimo socializem!»

Te besede in pozdrave tovariša maršala Tita s tem tudi sporočamo, kot nam je naročil, vsem prednim ljudem Tržaškega ozemlja».

Vidalijeva ofenziva proti SHPZ

Novo «tajništvo» one «Osvobodilne fronte», ki si je prisvojila in oskrunila svetlo ime resnične Osvobodilne fronte, izvaja po direktivah Vidalija napad na SHPZ, kar je itak že napovedal njihov kongres v svoji sklepni resoluciji. V svoji razdiralni akciji pač niso izbirčni pri sredstvih, in tako nastopajo v svojem uničevalnem besu proti sami slovenski kulturi. Ubrali so to taktiko v prepričanju, da bodo mogli ljudstvu dokazati, da se brez njih slovenska kultura na tržaških tleh ne more razvijati. Toda v svojih računih so se zmotili in so v obešenjaškem obupu, ko vidijo, da med ljudstvom zmaguje razsodnost, posegli po sredstvih, ki jih še bolj razkrinkujejo pred slovensko javnostjo kot narodne škodljivce in izdajalce. S preprečevanjem kulturnega dela si pač ne bodo mogli pred ljudstvom priboriti legitimacije kulturnega delavca.

Pri Sv. Ivanu so vrgli iz prostorov prosvetnega društva «Skamperle» nekatere odbornike in člane tega društva. Čisto naravno je, da so s tem vzbudili med Svetoivančani spomin na one čase, ko so jih iz iste zgradbe metali fašisti, ki so končno dom tudi zažgali. Neki Debelli si prisvaja celo pravico, da bo odločal, kdo bo smel na gledališke predstave v svetoivanskem prosvetnem domu.

Posebno poglavje v ofenzivi proti SHPZ in slovenski prosveti tvori preprečevanje «Koroških večerov», ki j ih ima SHPZ v programu. Tu ne gre samo za sabotažo proti delu SHPZ, temveč tudi proti predavanju samemu kot takemu. Iz treh različnih strani imamo poročila o izjavah vidalijevcev, da predavanja o Koroški niso potrebna in ena izmed teh razkrinkuje do kraja odnos vidalijevcev do koroškega vprašanja. Trditev, ki jo je eden izmed teh iznesel, da je zahteva Jugoslavije po priključitvi slovenske Koroške dokaz jugoslovanskega imperializma in nacionalizma, osvetljuje v žarki luči vidalijevsko protimarksistično in protisovjetsko stališče. Vidali ni povedal svojim pristašem, da je Sovjetska zveza odločno demantirala neke vesti, češ da se je sovjetsko stališče glede koroškega vprašanja spremenilo. Njemu najbrže to tudi ni ljubo, toda Sovjetska zveza ne vodi nikake avanturistične politike trenutne situacije, temveč je vseskozi načelna, kar ji je priborilo tudi spoštovanje in ljubezen v vsem naprednem svetu. Veliki «internacionalist» Vidali hoče preprečiti, da bi se naše ljudstvo poučilo o borbi slovenskega ljudstva, ki jo vodi proti imperialističnemu zatiranju na slovenskem Koroškem.

Tržaški demokratični Slovenci spremljamo z živim zanimanjem in solidarnostjo borbo grškega, španskega in drugih zatiranih narodov; po zaslugi Bidovca, Malalana in sličnih «zavednih» Slovencev pa ne bi smeli ničesar zvedeti o borbi naših lastnih sorojakov na Koroškem.

Da so bila predavanja preprečena naravnost iz «glavnega štaba» Vidalija, se vidi iz naslednjih primerov. Predavanji v Padričah in v Bazovici sta odpadli, ker je bil okrajni odbor od SHPZ obveščen o prireditvah zaradi koordinacij. V Bazovici so sklicali isti dan drugi sestanek, na katerem naj bi govoril «veliki oefar» Gombač, ki pa je zapustil Bazovico, ne da bi opravil svoj posel, ker ljudstva na njegov sestanek ni bilo. V Bazovico je openski «ras» Malalan poslal svoje pretepače za primer, da bi predavatelj le poskusil predavati. Tudi v Ricmanjih je skupina zapeljanih mladincev pod vodstvom nekega nericmanjca, ki našega jezika ne obvlada, izzivala in žalila na najbolj prostaški način predavatelja, in ko je ta odhajal, mu je nekdo iz skupine dejal: «Le pojdi, pa se tudi nikoli več ne vrni v Ricmanje, ker živ iz Ricmanj ne boš prišel».

K borbi proti «Babičevi kliki» v SHPZ spada tudi zaplemba pianina, ki je last Glasbene šole. Da je s tem ovirano, delno onemogočeno delo Glasbene šole, je povsem jasno. Prav tako so Vidalijeve borke zaplenile ves inventar, ki ga je uporabljal tečaj za žensko domačo obrt. Tudi z odklonitvijo prostorov, ki so bili nekaj časa prej dani na razpolago, so vidalijevci preprečili otvoritev tečaja za žensko obrt. To vse v interesu slovenske kulture!

Iznesli smo le nekaj dejstev v premišljevanje vsem onim, ki so morda še verjeli, da imamo opravka s poštenim političnim nasprotnikom. Prenašanje spora v prosvetna društva v očitno škodo razvoja slovenske kulture je jasen dokaz, da sta ves Vidalijev «internacionalizem» in demokratičnost zlagana. Vsak dan bolj prodira to spoznanje prav tako v mase italijanskega delovnega ljudstva kakor tudi med Slovence.

Politično gangsterstvo

Strašen občutek obhaja Vidalija in njegove, ko so prav zadnje dni bili končno vendarle prisiljeni opaziti, da na vseh koncih in krajih izgubljajo somišljenike in pristaše in — tla pod nogami. Od tod tudi vedno večja kopica laži v njihovem glasilu, ki se kaj hitro spreminja v eno samo ogromno laž in v konglomerat najogabnejših psovk,zmerjanj in potvarjanj, s katerimi so še zdavnaj zdrknili globoko z ravni najelementarnejših običajev polemike. Vse to se je vsakemu količkaj razsodnemu njihovemu čitatelju že zdavnaj zagnusilo in nujno vodi — kot vse tisto, kar je zgrajeno na laži — v popolni krah.

In iz strahu pred tem krahom počenjajo ti politični obupanci dešperaterske akcije (na primer Skedenj), a od včeraj pa so se začeli posluževati metod, ki jih ni mogoče imenovati drugače kot navadno politično gangsterstvo.

Kajti, kaj naj bi bilo sicer tisto, kar objavlja včerajšnje Vidalijevo glasilu na najvidnejšem mestu svoje prve strani? Pod kričečim naslovom o nekakšnih «grozilnih pismih», ki naj bi jih pošiljala raznim tovarišem neka «posebna sekcija skupine Babič-Uršič», objavlja odlomke teh pisem, v katerih se ti tovariši pod rogžnjo vabijo na sodelovanje z možnostjo, da popravijo svoje napake itd. itd.

Ogabne izmišljotine in laži te vrste pač ne morejo prav ničesar drugega dokazati kot to, da Vidali pripisuje drugim tisto, kar v svojem obupnem drvenju v prepad pod težo gora svojih lastnih gorostasnih laži, kuje sam kot morda zadnji poskus, da bi se obdržal krčevito se oprijemajoč za to najnovejšo toda do zdaj najnizkotnejšo podlost, s katero je zabredel globoko v mlakužo metod političnega gangsterstva.

Kaj misli urad za cene?

V začetku tega meseca so se nekateri lastniki večjih tržaških barov zbrali in po predhodnem sporazumu začeli navijati cene. Res je lastnik enega izmed teh večjih barov poslal vsem lastnikom barov seznam povišanih cen, ki naj bi stopile v veljavo s 3. t. m. Seveda ni niti treba omeniti, da so bile te nove predlagane cene mnogo višje od dosedanjih.

Dasi je bila policija o vsem tem dobro obveščena, ni podvzela nobenih ukrepov proti navijalcem cen. Vzrok je bil v tem, da je pokrajinski urad za cene določil tarife samo za kavo in pivo, v ostalem pa je pustil proste roke lastnikom. Policija se je seveda omejila le na preiskavo in opozorila urad za cene, naj bi določil cene pivu in kavi tudi drugim pijačam. Vprašanje je seveda sedaj to, kaj bo ukrenil urad za cene, posebno ker se širijo vesti, da bo v kratkem razpuščen. To bo obno prebivalstvo.

OKUPACIJSKI VOJNI UPRAVI GEN. GAITHER

TRST

Žene središča mesta, pri preučevanju odredbe 345

ugotavljajo

da odredba 345 grobo krši mirovno pogodbo in statut Tržaškega svobodnega ozemlja, ki daje volivno pravico vsem tistim italijanskim državljanom, ki so se naselili na tem ozemlju po 10. juniju 1940 in ki nimajo nobene pravice odločati o usodi našega teritorija.

Zahtevajo

da se odredba 345 takoj prekliče in izda druga, ki bo odgovarjala sklepom mirovne pogodbe. Da se ustanovijo volivne komisije v katerih bodo zastopane vse demokratične množice tega ozemlja, katerim bo dana možnost, da nadzorujejo ukrepe in volitve same. Da se prizna volivna pravica vsem onim, ki so se morali zaradi fašističnega preganjanja izseliti.

Izjavljajo

da se tržaško demokratično ljudstvo ne bo nikoli odreklo demokratičnim pravicam, za katere se je vedno brezkompromisno borilo, ter da bo borbo nadaljevalo do popolne zmage.

Smrt fašizmu — svoboda narodu

Slede podpisi)

Poziv Dijaške matice

Osrednji odbor Dijaške matice prosi vsa prosvetna društva, da mu takoj vrnejo porabljene in neuporabljene pole ter nabrane prispevke ob tednu «Za našega dijaka».

Odpusti z dela in vprašanje nadur

Izvedeli smo, da so v nekaterih mehaničnih delavnicah uvedli nov sistem v zvezi z delovnim urnikom, ki nam ponovno pokaže v vsej luči nakane delodajalcev, ki ne vedo več, kako bi laže in ugodneje izžemali in izkoriščali svoje uslužbence.

Tako so ti delodajalci uvedli tak sistem, da delajo v njihovih delavnicah nekateri delavci tudi nadure, medtem ko so bili drugi odpuščeni z dela, ker ga «primanjkuje». S tem so seveda delodajalci dosegli dvoje, in sicer so si zagotovili, da bo delo zaradi nadur kljub temu opravljeno in da bodo plačevali zaradi odpusta nekaterih manj delavcev.

Mnogi se bodo izpraševali, zakaj vse te mahinacije. Toda vsi dobro vemo, da delajo zelo radi delavci v teh težkih časih, ko so cene življenjskih potrebščinam vedno bolj višajo, čim več nadur, da lahko na ta način laže krijejo stroške za nakup osnovnih življenjskih potrebščin. Torej je ideja delodajalcev precej «originalna» in za njih celo tudi zelo koristna. Čudimo se samo temu, da jim pri vseh teh sijajnih idejah ne pride na misel takšna, ki bi predvidevala pošteno zaposlitev vseh delavcev. Do take seveda do sedaj delodajalci še niso prišli, ali pa vedo zanjo, pa jo nočejo uresničiti.

Že leto dni je preteklo, odkar je bil sklenjen sporazum, da ne bodo delali v nobeni tovarni, ali delavnici nadur, dokler morajo uslužbenci delati še s skrčenim delovnim urnikom, ali pa jih delodajalci zaradi pomanjkanja dela celo odpuščajo.

Dolžnost inšpektorata za delo bi bila, da bi proučil ta problem ter da bi ukrenil vse potrebno, da se ta uresniči v korist samih delavcev. Prav zato je Zveza Enotnih sindikatov za kovinarske delavce predložila inšpektoratu za delo protestno pismo, v katerem zahteva, da se preneha s takšnim delovanjem ter da se zagotovi delavcem pravilni delovni urnik.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Naraslemu številu brezposelnih se bodo pridružili tudi uslužbenci tovarne Ophidia?

Če vojaška uprava ne bo odobrila zahtevanega posojila, bo ta tovarna prisiljena prenehati z delom in tako bo ostalo brez zaposlitve zopet novo število delavcev

Ogorčenje med delavci zaradi novega predloga združenja delodajalcev, da bi se vključila doklada za kruh v draginjske doklade, iz dneva v dan bolj narašča. Nezadovoljstvo delavstva je doseglo prav v zadnjih dneh višek in to zaradi tega, ker vojaška uprava do sedaj o vsem tem vprašanju previdno molči, vendar pa je pripravljena v primeru, da bi delavci izgubili potrpljenje ter bolj vidno pokazali svoje nezadovoljstvo, dati na razpolago delodajalcem svojo policijo, ki jih bo ščitila.

Včeraj zjutraj so se pričela na uradu za delo pogajanja med predstavniki delodajacev in predstavniki sindikalnih organizacij za rešitev tega spornega vprašanja.

Temu vprašanju se pridružuje še enotni protest trgovskih nameščencev, ki že več časa zaman čakajo, da bi bil rešen njih problem o povišanju družinskih doklad. Po predhodnem sporazumu je bilo namreč določeno, da bodo prejemali industrijski in obrtniški delavci 416 lir družinskih doklad, medtem ko so za trgovske določili 312 lir. Zato pač upravičeno zahtevajo, da se jim izplača prav ista družinska doklada, kot je bila določena za industrijske in obrtniške delavce.

Sindikalne organizacije so sklenile voditi ostro borbo za rešitev tega problema, da bi končno prejemali vsi delavci enake družinske doklade.

Stanje tržaškega delavskega razreda se iz dneva v dan bolj zaostruje in delavci se zaskrbljeni izprašujejo, kam vodi vsa ta ofenziva proti našemu gospodarskemu razvoju.

Oglejmo si bilanco tega tedna: 165 delavcev Arzenala odpuščenih, 20 delavcev pri Industrijski družbi za predelavo olja prav tako odpuščenih, 20 delavcev pri bolniški blagajni ter 35 delavcev tovarne SALTO. Če pa hočemo prišteti k temu številu še vse tiste delavce, ki jih, kot vse kaže, namerava odpustiti tudi tovarna OPHIDIA (tovarna električnih izdelkov), se lahko upravičeno vprašamo, kam vse to vede.

Tudi tovarna OPHIDIA izjavlja, da nima dovolj finančnih sredstev, da bi lahko še v nadalje obratovala. Baje je pred časom zaprosilo vodstvo te tovarne vojaško upravo za denarno posojilo, ki bi znašalo približno 15 milijonov. V primeru, da bi vojaška uprava tega posojila ne odobrila, bo tovarna prisiljena prenehati z delom ter s tem v zvezi odpustiti vse svoje uslužbence.

Resnični vzrok slabemu stanju te tovarne lahko iščemo v vedno večjem razpečavanju ameriških električnih izdelkov, ki so naravnost preplavili italijanska tržišča. S tem je seveda ta tovarna izgubila svoje najboljše tržišče ter bo prisiljena zaradi pomanjkanja naročil prenehati z obratom.

Mohamed bo zopet dobil svoje zlatnike

Zadeva, zaradi katere so se včeraj na sodišču zbrali kar štirje zagovorniki, med temi odvetnik Giannini, F. Presti, Stocca in V. Bologna, se je nekako takole začela plesti. Mohamed Arpadič, jugoslovanski begunec iz Mostarja, je prinesel s seboj v Trst 80 zlatnikov. Te svoje zlatnike je zaupal nekemu dr. Mariju Polli, pooblaščenemu menjalcu tujih valut. Ta jih je pa naprej prodal nekemu Modestu Limonu. Slednji je za te zlatnike izročil Polliju ček za 500 tisoč lir. Ker je bila cena prodanih zlatnikov 300 tisoč lir, je Polla šel v banko, da bi vnovčil ček in vrnil ostanek. V banki so mu pa ček zavrnili, ker je bil ponarejen. Seveda je Polla takoj zahteval pojasnila od Limonija, ki je ostal v njegovem uradu. Tam pa je bil tudi neki dr. Sellach, ki je zaprosil Pollo, naj mu kupi zlatnike. Limone se je izgovarjal, da je tajni agent FSS in da po naročilu svojih nadrejenih izvršuje take denarne operacije, ker hoče priti do raznih informacij, ki jih mora dajati naprej. Toda vsi štirje skupaj so tedaj odšli na policijo, kjer so jim zaplenili zlatnike in ponarejeni ček ter jih ovadili državnemu tožilstvu. Limonija zaradi poneverbe, ostale tri pa zaradi nedovoljene kupčije z zlatom.

Včeraj je tožilec, po dobrem premlevanju sodnih spisov, v svojem govoru predlagal, naj sodišče spozna vse obtožence za krive. Pri tem se je tožilec skliceval na neki star dekret, ki prepoveduje nakup in posest dragocenih kovin in tuje valute. Po govorih zagovornikov, ki so predlagali oprostitev vseh obtožencev, je sodišče res te vse oprostilo, ker dejanje, ki so ga zagrešili, ni kaznivo. Nadalje je odločilo, da se uniči ponarejen ček in da se vrne denar prvotnemu lastniku Mohamedu.

Proces proti „Voci liberi"

in izvršilnemu odboru DZ, ker so klevetali tovarniški odbor ES

V svoji klevetniški gonji proti Enotnim sindikatom je «Voce libera» v svoji številki 665 od 19. septembra 1947 objavila članek, v katerem je napadla tovarniški odbor ES v ladjedelnici Sv. Marka, češ da je dobival milijonske vsote od ravnateljstva. Zaradi tega je prizadeti tovarniški odbor vložil pred okrožnim sodiščem tožbo proti klevetnikom.

Zato so se včeraj morali zagovarjati Vittorio Furlani, odgovorni urednik lista «Voce libera», dalje člani izvršilnega odbora Delavske zbornice, ki so prevzeli odgovornost za objavljeni članek. Ti so bili dr. Doro Rinaldini, dr. Elio Geppi in Faliero Pinguentini. Uvodoma se je dvignil branilec obtožencev odvetnik Mussaffia Tiberini in se uprl temu, da bi se vršil proces, in to iz dveh razlogov. Prvič, ker da omenjeni člani zasebne stranke ne predstavljajo več tovarniškega odbora, ker niso več njegovi člani, drugič pa se je odvetnik skliceval na neko razsodbo okrožnega sodišča v nekem podobnem procesu. Tedaj je namreč bilo v razsodbi določeno, da je samo fizična in ne pravna osebnost podvržena osebnim žalitvam. Naravno je, da se je odvetnik Braun, zastopnik zasebne stranke, temu uprl. Sodišče je po kratkem posvetu določilo, da se proces vrši in priznalo bivšim članom tovarniškega odbora pravico, da vložijo tožbo.

Po teh formalnostih se je začel proces. Prvi je bil zaslišan Grlica Oliviero, tedanji blagajnik tovarniškega odbora. Iz pripovedovanja tega je razvidno, da se vsi izdatki, ki jih je dalo ravnateljstvo ladjedelnic tovarniškemu odboru, omejijo le na stroške za razne pisarniške potrebščine (te dobijo tudi notranje komisije Delavske zbornice), dalje za božič 1946 60 tisoč lir za vse tovarniške odbore v sklopu Jadranskih ladjedelnic, prav za prav je to vsoto prav tovarniški odbor v ladjedelnici odklonil. S tem je tudi konec vseh milijonskih vsot. Nekaj je še prispevalo ravnateljstvo pri opremi (samo pohištvo) «spaccia» tovarniškega odbora. Isto so ponovili ostali člani tedanjega tovarniškega odbora, in sicer Sluga Karlo, Dapretto Gilio, Turcovic Andrej, Gorup Roman in Minca. Ker ostalih dokazov, da bi tovarniški odbor dobival in povpraševal ravnateljstvo po denarju, niso obtoženci včeraj mogli prinesti in ker je bila s strani zasebne stranke dana najširša možnost obtožencem, da svoje trditve dokažejo, je sodišče na željo odvetnika Mussaffie sklenilo, da bo pozvalo ravnateljstvo ladjedelnic, naj prinese poročilo o izdanih denarnih vsotah. Zato je bil proces ob dveh popoldne odgoden do nadaljnjega.

Ves čas med potekom razprave je na sodišču vladalo nekako očitno omalovaževanje članov bivšega tovarniškega odbora. Pikantnih opazk s strani odvetnika Gianninija, ki sploh ni imel pri procesu nobenega opravka, ni manjkalo, isto tako seveda s strani odvetnika Mussaffie. Kar se tiče sodišča, je sodnik prisednik dr. Fabrio s svojim nasmeškom proti zasebni stranki dovolj zgovorno izpovedal svoje mišljenje. Predsednik sodišča je bil dr. Picciola, državni tožilec dr. De Franco.

Dva poštena vlomilca

Policiji sta se sama javila, da bi rešila svojega dobrotnika, in ga prosila oproščenja

Predvčerajšnjim zjutraj je šel uradnik Romeo Maschietti na svoje delo v skladišče tvrdke Tripkovič v ul. Teatro Romano 16. Še preden je odprl vrata, je opazil, da je v skladišču bolj svetlo kot po navadi. In v resnici je opazil v stranskem zidu precejšnjo odprtino, ki je prejšnji večer ni bilo.

Takoj je poklical policijo, ki je kmalu ugotovila, da so bili ponoči na obisku vlomilci, ki so vlomili vrata v sosednem skladišču v ul. delle Fontanelle, last Ivana Andreatini. Ta trguje s starimi knjigami in podobnimi rečmi in spravlja v tistem prostoru čez noč svojo kramo in stojnico. Od tu so vlomilci prevrtali zid in skozi odprtino odnesli ali odpeljali 30 stotov premoga.

Policija je takoj osumila Andreatinija, ga zaprla in začela zasliševati. Zaman je bilo možakarjevo zatrjevanje, da je pri stvari popolnoma nedolžen, policija je trdila svoje in se ni dala prepričati.

Šele pozno zvečer pa so se stvari nepričakovano in na čuden način zasukale. Z nekega predmestnega policijskega komisariata je pripeljala policija dva čudna možakarja, v obnošenih suknjah in močno zakrpanih oblekah. Ta dva sta na glavni policiji izjavila, da sta 51-letni Russ Angel in 45-letni Bucolini Jurij, oba brezdomca in da sta onadva izvršila vlom.

Začudenim policajem sta povedala, da sta se odločila za ta korak takoj, ko sta zvedela, da so zaprli Andreattinija, ki je njun dobrotnik, ker ju je večkrat nahranil, ko sta bila lačna in jima je dovolil, da sta prenočila pri njem, ko nista imela kje spati.

Ko sta končala svojo zgodbo, sta prosila Andreattinija, naj jima oprosti, ker je moral zaradi njih na policijo in da se kesata zaradi dejanja, ki sta ga napravila, ker sta bila zelo v potrebi. Andreattini se je ganjen poslovil od hvaležnih vlomilcev, ki sta šla brez posebnih težav v zapore. Saj sedaj je zima pred vrati, mraz bo pritisnil, onadva pa nimata niti svoje strehe, niti ne vesta, kaj in kje bi jutri jedla. Poleg bleščečih oken in razkošnih izložb ter zabavišč so v Trstu tudi ljudje, ki malone umirajo od lakote.

Mednarodni zbiralci denarja

Med ljudmi, ki so zadnja leta pribežali v Trst, so tudi taki, ki so prišli sem, da bi rešili svoj denar in z njim nadaljevali svoje črnoborzijanske posle na tem tržišču, ki je menda še posebno ugodno. Toda davčna policija je tudi na delu in včasih se ji posreči, da zasači tičke pri delu.

Tako so že več časa sumili nekatere tičke, da njihovi posli niso povsem čisti in zato so v petek napravili hišno preiskavo pri Marku Loziču v ul. Torrebianca 13. Niso dolgo brskali, ko so se prepričali, da so pravilno sumili, ker so našli pri njem 1360 ameriških cigar, 98 dolarjev ZDA, 12 kanadskih dolarjev, 1380 dinarjev, 370 jugolir in eno libanonsko liro. Poleg tega so zaplenili še več kosov perila in obleke, ki so bili last ameriške vojske.

Malo pozneje so napravili podobno preiskavo pri Mussa Giamma Mohamedu v ul. Pascoli 13, pri katerem so zaplenili 59 vžigalnikov, ki so bili brez predpisanega carinskega pečata in 18 tisoč dinarjev.

Zadnji obisk je napravila policija ta dan pri Engelu Josipu v ul. Milano 4, kjer so našli 17 tisoč din. Vse blago so zaplenili in prijavili lastnike vojaškemu sodišču.

Tisti, ki bi morali dati vzgled

Danes se zaključuje drugi teden prometne kampanje, ali lov na kršitelje cestnih predpisov. V 15 dneh so policaji zapisali in kaznovali z denarno globo preko 1600 ljudi.

Vkljub temu pa so prometne nesreče še vedno zelo številne in jih dostikrat povzročijo čuvarji reda sami. Tako je jeep prometne policije povozil v petek okrog 23 v predoru blizu Senenega trga 35-letnega Buzzaja Maria iz ul. Servola 56, ki je bil tam na delu. Buzzaj je dobil lažje poškodbe na kolenu in laktu ter bo čez teden dni zopet dober.

Cigarete v pristanišču

Marsikateri kadilec, ki je včasih brez cigaret in brez denarja, da bi jih kupil, bi bil gotovo rad na mestu onih dveh policajev, ki sta prejšnji dan v pristanišču našla zavoj, v katerem je bilo 1000 angleških cigaret. Verjetno so tam pustili zavoj neznanci, ki so zbežali pred policaji.

Blizu ribarnice so drugi policaji zaplenili raznim še 1720 angleških cigaret, in v mestu pa Carboniju Natale še nadaljnjih 7800 jugoslovanskih cigaret.

Kmetovalci - vrtnarji

Čas jesenske setve je tu. Ni dovolj, ako samo dobro preorjete ali prekopljete zemljo namenjeno za setev. Morate jo tudi dobro in pravilno pognojiti, upoštevajoč rastline, za katere ste zemljo namenili. Naše zemlje so po večini izčrpane na redilnih snoveh, oziroma nimajo istih v pravilnem razmerju. Hlevski gnoj, ako ravno je «kralj» gnojil, ne vsebuje vseh snovi, ki so potrebne vsem rastlinam. Zato ga moramo dopolniti z umetnimi gnojili, v prvi vrsti s superfosfatom, ki je prepotreben žitaricam ni plodnicam sploh.

Za pravo setev so potrebna tudi dobra in preizkušena semena, katera je zelo priporočljivo razkužiti še preden jih sejemo, kar velja posebno letos, ker je seme zaradi prevelike moče slabo zorelo.

Raznovrstna umetna gnojila, vsakovrstna semena — domača in inozemska — razna preizkušena razkužila in primerno orodje, ter sploh vse, kar potrebuje kmet in vrtnar za jesensko setev, ima sedaj v zalogi po ugodnih cenah Kmetijska *nabavna in prodajna zadruga v Trstu, ul. S. Mercadante, 4 (poleg knjigarne Stoka) in v Miljah ul. Mazzini, 1.*

Svoji k svojim!

Poročilo o prenosu lastnine ljudskih hiš

Anglo-ameriški urad za obveščevanje javnosti je izdal poročilo, v katerem utemeljuje svoj odlok o prenosu lastnine ljudskih hiš na IACP in navaja v njem pravne ter gospodarske razloge, ki so vodili VU pri tem ukrepu.

Policaj je padel v jarek

V bližini Domja se je v prejšnjem tednu peljal s svojimi motornimi kolesom po cesti civilni policaj Machnig Jožef. Pri tem pa ni niti opazil sredi ceste jarek, ki so ga prejšnji dan izkopali delavci pri popravilu ceste in je treščil naravnost noter. Pri padcu si je zlomil gleženj desne noge in odnesel še druge poškodbe.

Koliko mesa in rib se poje v Trstu

Statistični podatki mestne občine za pretekli september nam povedo, da so v tem mesecu pojedli Tržačani 554.626 kg mesa, kar bi zneslo približno po 2 kg na osebo. Od tega je bilo 549.626 svežega in 5.000 kg konserviranega mesa. V mestni klavnici so zaklali približno polovico živine, med tem ko je prišlo ostalo meso od zunaj.

Vsa ta ogromna količina mesa se je prodajala na črni borzi, oziroma na svobodnem trgu, ker v Trstu že zdavnaj ne delijo mesa na nakaznice. Zato pa tudi gre cena mesa od 600 do 1.300 lir na kg.

V istem razdobju smo pospravili v Trstu 320.620 kg rib in drugih morskih proizvodov, kar bi zneslo nekaj več kot po 1 kg na osebo. Za ribe je znašla srednja cena 254 lir za kg in med njimi so dosegle najdražje po 1.448 lir za kg ter nekateri lupinarji celo 1.480 lir za kg. Izmed rib je bilo na trgu največ sardel (okrog 1.480 lir za kg) in se je njihova cena vrtela okrog 200 lir za kg. Za njimi je bilo na trgu največ sardonov (nekaj nad 22.000 kg) ki so bila po približno enaki ceni.

Čudni pojmi o demokraciji

V uredništvo našega dnevnika smo dobili pismo, ki ga objavljamo.

«Kot članica prosvetnega društva «Simon Jenko» sem kot običajno hotela na zabavni večer imenovanega društva v Dom pristaniških delavcev in to posebno še zaradi tega, ker so bili prostovoljni prispevki namenjeni Dijaški matici. Toda glej, pri vhodu v veži je bilo nekaj ljudi, med temi tudi neki Garella Luigi. Ta je razprl roke in mi zabranil vstop. Medtem ko je meni branil vstop, so prišle druge tovarišice; tem pa je dovolil naprej z izgovarjanjem, da jih ne pozna.

Jaz povem Garelli in vsem onim, ki bi jim šinilo v glavo kaj podobnega, da društvo S. Jenko sporazumno z društvom «Kraljič» prireja svoje kulturne prireditve v teh prostorih. In zato kot članica društva S. Jenko zahtevam, da je meni in vsem drugim članom našega društva zajamčen prost vstop h kulturnim prireditvam.

Rebula Olga

ulica Torrebianca 12»

Toliko, da si ne bodo Vidalijevi opričniki mašili usta, da so dosledni demokrati.

Kdor našega dijaka podpre, pomaga graditi lepšo bodočnost našega naroda

Tečaji SHPZ

Brezplačni tečaji slovenščine, knjigovodstva, stenografije in drugih trgovskih predmetov se bodo čez nekaj dni pričeli pri SHPZ. Prijave sprejema šolski odsek Prosvetne zveze.

RADIO

7.30. Koledar. 7.35. Jutranja glasba. 7.45. Poročila. 8.00. Jutranji glasbeni spored. 9.30. Kmetijska oddaja. 10.00. Maša, prenos iz cerkve Sv. Justa. 11.15. Iz Bachovih in Handlovih del. 11.45. Nedeljska glasba 12.45. Poročila. 13.00. Glasba po željah. 14.00. Pestra glasba. 14.15. Dnevni pregled svetovnega tiska. 16.30. Plesi iz prejšnjih časov. 17.00. To, kar vsakdo rad posluša 18.00. Iz opernega sveta. 19.00. Ali že veste? 19.15. Zabavni orkestri. 19.45. Poročila. 20.00. Samospevi in zbori slovenskih skladateljev. 20.30. Filmski trak. 20.45. Orkester Duke Ellington. 21.00. Vesela ura. 21.30. Lahka glasba. 22.00. Čajkovski: Koncert za klavir in orkester v b molu. 22.30. Južno-ameriška plesna glasba. 23.00. Uspavanke. 23.15. Poročila. 23.30. Kaj vam nudi jutrišnji spored? 23.35. Polnočna glasba.

KINO

ROSSETTI. 16: «Pokolj v Fortu Apache», J. Wayne.
EXCELSIOR. 16: «V morju trave», S. Tracy.
FENICE. 16: Gianni in Pinotto v «Hollywood».
FILODRAMMATICO. 15.30: «Srečanje v Bataanu», C. Grable.
ITALIA. 14: «Gospa Miniver», Garson.
ALABARDA. 14: «Komu zvone zvonovi», I. Bergman.
IMPERO. 16: «Tarzan in beli lovci».
GARIBALDI.: «Noče potrditi», R.
VIALE. 16: «Ne reci zbogom», O'Hara.
MASSIMO. 16: «Temne vode», F. Tone.
KINO OB MORJU. «Rasputin», Banev.
NOVO CINE. 16: «Saludos amigos».
ODEON. 16: «Copacabana», Russell.
IDEALE. 16: «D'Artagnan in trije mosketjeri».
MARCONI: «Cesta velikanov», B. Stanwyck.
ARMONIA. «Hotel Mocambo», Frank Sinatra.
AZZURRO. 16: «Texas», C. Travor. Karloff. V ponedeljek «Vse neveste so lepe».
BELVEDERE. 16: «Most v Waterloju», R. Taylor.
KINO SKEDENJ: «Vampir otoka», B. Karloff.
SAVONA. «Bela divjakinja», Marija Montez.
VITTORIA. «Cigančka vsa», Stan in Olio.
ADUA. «Ciklon obsojen na smrt».
RADIO. «Vohun v črnem».
VENEZIA. «Skrivnost treh mladeničev».

KOLEDAR

Nedelja 24. oktobra
Rafael, Semiko
Sonce vzhaja ob 6.33, zahaja ob 17.05. Dolžina dneva 10.32. Luna vzhaja ob 21.26, zahaja ob 13.21. Jutri v ponedeljek ob 14.41 zadnji krajec.
Jutri 25. oktobra
Zlatica, Stojmir

SPOMINSKI DNEVI:
1836 je umrl O. A. Kiprenski, znani ruski umetnik.

PRESKRBA

Konservirano meso za bolnike. V ponedeljek 25. t. m. bodo začeli v mestu in podeželju deliti po 2 škatli konserviranega mesa «Horse meat» na odrezke od 21. do 31. t. m. dodatnih nakaznic za bolnike.

Konec razdeljevanja 30. t. m. Cena v mestu 100, v podeželju 101 lira za škatlo.

ENOTNI SINDIKATI

Zveza šolske stroke. Izvršilni odbor vabi člane zveze na izredni občni zbor, ki bo v sredo 27. t. m. ob 20 v ul. Imbriani I. Vabimo vse tovariše, da tudi druge obvestijo o tem vabilu.

Slovenski tečaj pri ES. Tajništvo ES v ul. Monfort 3 sprejema prijave za nadaljevalni tečaj slovenskega jezika. Istočasno sprejema prijave za nov tečaj. Pojasnila daje in sprejema tajništvo ES v ul. Monfort 3 dnevno ob 8.30 do 12.30 ter od 15.30 do 19. Tel. 3675, 29-008.

V ponedeljek dne 25 t. m. ob 18 uri bo na sedežu v ul. Imbriani 5 tiskovna konferenca s sledečim sporedom:

Poročilo o zakonih, ki jih je izdala vojaška uprava v korist delavcev, odpuščenih z dela, ki so bili pod fašističnim režimom preganjani in izgubili službo ter poročilo o delovanju za to ustanovljenih komisij. Govoril bo dr. Sbogar Brocchi.

Sprejem na delo fašističnih epurirancev — govoril bo Rizzotti Renato.

Vabljeni so predstavniki lokalnega časopisja, da se konference udeleže.

PROSVETNA DRUŠTVA

Prosvetno društvo «Ivan Cankar» javlja, da v ponedeljek 25. t. m. ne bo vaje ženskega pevskega zbora.

Predavanje o Koroški bo v torek 26. t. m. ob 20 v dvorani Ljudskega doma v Skednju. Vabljeni vsi Slovenci.

Prosvetno društvo na Opčinah uprizori danes 24. t. m. ob 16 v Prosvetnem domu na Proseku Žižkovo ljudsko igro v treh dejanjih (9 slikah) «Miklova Zala». Sodeluje orkester, pevski zbor in balet.

Glasbena šola

Oddelek Glasbene šole pri Sv. Ivanu sprejme še nekaj gojencev. Zglasite se ob torkih in petkih ob 9 - 12 in 14 - 18 v gostilni Milkovič (pri cerkvi).

Pričetek režiserskega tečaja

SHPZ javlja, da se bo pričel režiserski tečaj danes 24. t. m. ob 9 v ul. S. Vito 17.

Vse, ki so se prijavili za tečaj, vabimo, da se ga gotovo in točno ob določeni uri udeleže.

IZLETI

PLANINSKO DRUŠTVO V TRSTU, sporoča, da izleta v Vremšico in Škocijan ne bo v nedeljo 24. t. m.

RAZNO

Takse na pse. Mestna občina opozarja lastnike psov, da se drže predpisov o prijavljanju psov in plačevanja taks. Prijava mora biti predložena na urad VII — oddelek za takse — v ul. dei Rettori 2-III, soba št. 272 najkasneje 5 dni po skotitvi psa ali po njegovi nabavi. Opozarjamo, da je treba prijavljati tudi pse, ki so izključeni iz skupin, za katere je treba plačevati takse.

DAROVI IN PRISPEVKI

Prebivalci Proseka so darovali za priprte tovariše iz Sv. Marka 5000 lir in 1 stot živil.

Ana S. je darovala 200 lir za novorojenega Lina Skodnika, sina nekega obsojenega tovariša iz Sv. Marka.

SEGRE' SERGIJ IZ UL. BIASOLETTO 3

naj dvigne v našem uredništvu, v ul. Montecchi 6-III svoje izgubljene osebne dokumente.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

za Tržaško ozemlje

PREDSEZONA

Danes 24. t. m. ob 14 gostovanje v gledališču „Ristori" v Piranu z igro Jurčič-Delak „Deseti brat"

Koncert Dijaške matice

Dijaška matica bo priredila v petek 29. oktobra ob 20 v dvorani Kina ob morju vokalni koncert, na katerem bodo nastopili Komorni zbor, svetomoški zbor Ivana Cankarja in svetoivanski mešani zbor «S. Škamperle».

Čisti dobiček je namenjen za podporo siromašnim dijakom.

MALI OGLASI

KRZNARNA MERMOGLIA, Trst, ul. Coroneo 3 prodaja krzne lastne izdelave tudi pod ugodnimi plačilnimi pogoji.

IZDELUJEM OBLEKE, površnike, plašče in druga krojaška dela po izredno nizki ceni. Vokan Jožef, Largo Barriera vecchia 11-I desno.

35-LETNI URADNIK, dobro nameščen, želi spoznanja v svrho ženitve z 22-27 letno gospodično prijetne zunanjosti, resno, z nekaj prihrankov. Ponudbe s sliko na upravo «Primorskega dnevnika» pod «RESNOST».

V SKEDNJU JE NAPRODAJ, HIŠA, ki ima gostilno in dvanajst stanovanj, z letno rento 44.000 lir. Vojne škode ima priznane 900.000 lir. Hiša meri 604 m2 in obsega 2.325 m3. Cena je 1.200.000 lir. Ponudbe na upravo Primorskega dnevnika pod šifro «Casetta».

Izredna prilika
MOŠKE VOLNENE OBLEKE
po 3.900 lir
nudi tvrdka
LUIGI D'AMBROGI, UL. GIULIA 35

MIZARJI! *MIZARJI!*
Deske smrekove
IN MACESNOVE — TRDE VRSTE LESA — VEZANE PLOŠČE RAZNIH DEBELIN — TRAMOVI — DRVA
GALEA
VIALE SONNINO 24, TEL. 90-441

Oglejte si pohištvo
v ul. Madonnina 43
SPALNE SOBE
KUHINJE
Cene zelo ugodne

FRIZERSKI SALON
MARIO
TRST, TRG MALTA (nebotičnik)
Nepretrgan urnik

Kultura

KNJIGE - GLEDALIŠČE - KONCERTI
RAZSTAVE - FILMI - KRITIKE - DROBTINE

V Guidi in G. Morandi

v galeriji „Scorpione"

Ta razstava je že tretja v letošnji sezoni, ki je šele na začetku. Priznati je treba galeriji «Scorpione» veliko prizadevnost in zanimivo izbiro.

Stališče našega presojanja umetnikovega dela, to hočem ponovno poudariti, mora izhajati iz ugotovljanja, kaj je umetnik novega doprinesel s svojimi umotvori bodisi v tehničnem ali idejnem, bodisi v obojnem pogledu, in kakšna je njegova dovršenost. Če upoštevamo, da živi in deluje samo v Parizu okrog 70.000 umetnikov, med njimi 30.000 dekorativnih in 40.000 pravih slikarjev in kiparjev, potem si lahko predstavljamo, da mora biti umetnik, ki naj doprinese dandanašnji v slikarstvu nekaj novega, ne samo tehnično na višku, marveč tudi sam pomembna umetniška osebnost.

O V. Guidiju moram z veseljem ugotoviti, da je krepka umetniška osebnost, ki ima svojstven, čeprav ne preširok okvir motivike, ki jo obdeluje z veliko tenkočutnostjo za barve, preprosto, jasno in individualno. Čisti barvni toni njegovih marin, ki so na razstavi najmočnejše, dajejo občutek prostranosti, prav kakor njegovo nebo, ki je zmerom jasno, čisto in ki sega daleč v globino. Nekakšen dekorativni element teh tako čistih marin so pogostoma ograje teras v osredju, ki služijo slikarju obenem za izhodišče pogleda. S podobno skoraj vizionarno tenkočutnostjo so podane na nekaterih marinah tudi obale ob morju. Njegove figuralne kompozicije so rahle, kakor dahnjene na platno, njih moč pa je v estetični liniji in njeni razgibanosti. Manj izrazita se mi zdi razstavljena ženska figura, čeprav sem videl iz reprodukcij v albumu, da je V. Guidi tudi dober in svojevrsten potretist. V okviru, v katerem se razvija, je dosegel V. Guidi visoko stopnjo tehnične in čustveno izrazne popolnosti.

G. Morandi je morda na prvi pogled bolj razburljiv, toda manj svojstven, manj originalen. Veliki val umetniške revolucije ga je potegnil za seboj, ga opojil z veseljem do drznih kompozicij, do akrobatskih veriženj predmetov, pri čemer pa igra spričo mojstrov in izumiteljev, kot so Picasso, Chagall, Kandinsky in drugi avangardisti, le drugovrstno vidimo. Nič novega nam ne more povedati, v kolikor bi sploh hotel kaj povedati. Je konstruktivist, «novih predmetov», ki niti niso več novi in ki so jih drugi osebneje prikazali. Konstrukcija na primer njegove šivilje je bravurozno izrisana, toda ne glede na posiljevanje predmeta je vse prej kot nekaj novega. Originalnejše stvari v tej smeri smo videli n. pr. pri Františku Grossu na razstavi mednarodne grafike ali razstavi češkega slikarstva.

Našemu občinstvu, ki potrebuje šolanja umetniškega okusa na konkretnih primerih umetnikovega dela, nujno priporočam obisk te razstave. V. V. Guidiju bo spoznalo zanimivo umetniško osebnost, ki je že našla svoj izraz in svojo pot, v G. Morandiju pa tehnično pomembnega sodobnega konstruktivista in eksperimentatorja, ki sicer morda dovolj ne ogreje, a vendarle nakazuje odprta vprašanja sodobne umetnosti.

Vl. B.

Dr. GAETA
ZOBOZDRAVNIK
Izdeluje proteze v jeklu, zlatu, kavčuku in plastiki. Največja garancija. Sprejema od 10 do 12 in od 15 do 19. (Govori slovenski).
TRST, UL. TORREBIANCA št. 43, VOGAL UL. CARDUCCI

POZOR! **REDKA PRILIKA!**
Zaradi odhoda prodam kompletno
zakonsko spalnico
z vzmetmi in žimnicami za 68.000 lir, samsko spalnico za 38.000 lir, žimnice z vzmetmi, štiridelno omaro. Kuhinjo z marmorji za 45.000 lir. — Šivalni stroj «Singer», moderne zastore, štedilnike, motorno kolo, preproge in radijski aparat za 15.000 lir.
TRST — Viale Raffaele Sanzio 29, I.

ODLIKOVANA MIZARSKA DELAVNICA
Tavčar
Ulica sv. Frančiška 22, 1 nad.
Telefon 45-27

Vsako količino koromačevega cvetja kupim
Plačam po najvišji ceni
Amato Brezar, ulica Ginnastica 60 - Trst

KINO NA OPČINAH
predvaja DANES v nedeljo 24. t. m. ob 16 glasbeni film . . **Brezmejna ljubezen**
Najlepše melodije in najlepši ljubezenski prizori, v katerih JOAN CRAWFORD prekaša sama sebe.
IZREDNO ZANIMIV SPORED PRIHODNJEGA TEDNA OBSEGA:
V PONEDELJEK in TOREK **BOJI V DŽUNGLI**
(V skrivnostnih malajskih pragozdovih se borijo divje živali na življenje in smrt s človekom in med seboj. Navajamo enega izmed prizorov: dvoboj velikanske kače s tigrom).
V SREDO in ČETRTEK . . . **ANGEL BOLESTI**
Presunljiv resnični življenjepis bolničarke, ki je žrtvovala vse in se posvetila zdravljenju otroške paralize. Ta film bi si morale ogledati vse mlade matere in dekleta.
Prihodnjo SOBOTO in NEDELJO zopet eden najlepših filmov lanske filmske proizvodnje **TAJNO POSLANSTVO**
OB DELAVNIKIH SE ZAČNO PREDSTAVE OB 18.

TRST - UL. VASARI 10
TRGOVINA TREVISAN
Oglejte si novo bogato pošiljko moških in ženskih čevljev po zelo nizkih cenah
TRST - UL. VASARI 10

POTOVALNI IN TURISTIČNI URAD
Adria-Express
priredi 14. NOVEMBRA t. l. ENODNEVNI IZLET
v LJUBLJANO
POSTOJNO
in KANAL
Vpisovanje pri vseh potovalnih uradih do 30. t. m.
Pojasnila daje ADEX.

Le resnica predstavlja nauk o marksizmu-leninizmu

(Branko Babič)

Mnogo se je že pisalo o resoluciji Informbiroja in v različnih člankih ter razpravah so se obdelovala vsa mogoča vprašanja v zvezi s tem ideološkim sporom. Vendar pa zaradi neposredne bližine Jugoslavije, njene dosledne in nesebične pomoči tržaškim ljudskim množicam v borbi za njihove demokratične pravice, zaradi neposrednih posledic, ki jih je rodilo vprašanje Jugoslavije pri nas, ne bo odveč, če prikažemo še enkrat v glavnih potezah celotno sliko in analizo vseh obtožb, ki jih vsebuje resolucija Informbiroja, in to tudi zaradi tega, ker nekateri ljudje iz vrst demokratičnega gibanja izkoriščajo te obtožbe napram Jugoslaviji za to, da bi se našemu demokratičnemu gibanju dala drugačna smer, kakor jo je imelo do včeraj, ki naj postopoma popolnoma spremeni našo osnovno linijo o vseh vprašanjih predvsem pa v odnosu do Tržaškega ozemlja in dovede naše celotno demokratično gibanje na pozicije revizionizma, torej na pozicije italijanske reakcije v vprašanju Trsta.

Resolucija Informbiroja obtožuje Jugoslavijo vseh mogočih napak. Če govorimo o napakah kot takih, je popolnoma jasno in razumljivo, da napake obstajajo. Že stari pregovor pravi, da kdor dela, dela tudi napake. Napak ne dela tisti, ki nič ne dela. Ker pa Jugoslavija mnogo dela, gradi nov družabni red, ustvarja socializem v svoji državi, dela pri vsem tem prav gotovo tudi napake. Posebno razumljivo je, da se delajo napake tam, kjer se gradi nekaj novega, ter se izkušnje pridobivajo med delom samim, učeč se na napakah, ki jih nihče ne zakriva, ampak nasprotno. Že neštetokrat so v svojih govorih voditelji nove Jugoslavije analizirali razne napake, obenem pa tudi nakazovali, kako je treba te napake odpravljati, da se čim prej doseže določeni cilj. Prvikrat v zgodovini si ljudstvo Jugoslavije gradi svojo demokratično državo, v kateri neposredno sodeluje pri oblasti, odnosno katere nosilec je ljudstvo samo. Do danes ni delovno ljudstvo Jugoslavije še nikdar imelo oblasti v svojih rokah in je potem popolnoma razumljivo, da dela neke napake, ker se sproti uči, kako je treba upravljati državo in ljudsko oblast. Poleg tega pa delovno ljudstvo Jugoslavije gradi svojo državo na popolnoma novih gospodarskih osnovah, ko uvaja načrtno gospodarstvo, kjer vsa država postaja velik delovni kolektiv, ko se odpravljajo anarhičnost in zastarele oblike gospodarske ureditve bivše Jugoslavije. Čeravno imamo pri vsem tem že izkušnje Sovjetske zveze, vendar pa ima Jugoslavija svoje posebne pogoje in probleme, zato je potrebno splošna pravila načrtnega gospodarstva prilagojevati tem pogojem. Pri vsem tem se pa neprestano iščejo nove in popolnejše oblike načrtnega gospodarstva, ki odgovarjajo jugoslovanskim razmeram in ki čim hitreje ustvarjajo v Jugoslaviji socializem. Pri vsem tem velikem delu se jasno delajo tudi napake, ki pa se sproti odkrivajo in odpravljajo. Sicer pa resolucija Informbiroja ne govori o teh napakah in, kolikor jih omenja, jih navaja samo v podkrepitev osnovnih obtožb proti Jugoslaviji. Ona govori o splošni liniji, na katero naj bi v zadnjem času Jugoslavija zašla po krivdi njenih voditeljev, linija, ki naj v osnovi spremeni dosedanjo pot nove Jugoslavije. V čem dejansko obstajajo te glavne obtožbe? Da Jugoslavija vodi doma politiko obnove kapitalizma in kot posledica te notranje politike nujno gre na pot politike proti Sovjetski zvezi in naslanjanja na imperialistični blok. Nadalje, da Jugoslavija razbija e n o t n o demokratično fronto in vodi nacionalistično politiko. Težke so te obtožbe, če bi dejansko odgovarjale resnici. Poglejmo nekoliko pobliže, kako je s temi obtožbami.

Če pogledamo nekoliko bliže, kako je s prvo obtožbo o obnavljanju kapitalizma v Jugoslaviji, vidimo, da to absolutno ne more odgovarjati resnici. Razen Sovjetske zveze, kjer je socializem že izvršeno dejstvo, v nobeni drugi državi ljudske demokracije niso tako globoko posegli v privatni kapitalistični sektor, kot je to primer v Jugoslaviji. Vsa industrija, trgovina na splošno je nacionalizirana in so pri tem uničeni kapitalistični elementi, ki so do včeraj gospodarili na tem sektorju. Izvedena je bila temeljita agrarna reforma, katera omejuje posest zemlje privatnikom na največ 20 do 35 ha zemlje, kakršna je pač njena rodovitnost. Med tem ko agrarna reforma na Češkem pušča v privatnih rokah še vedno do 50 ha, na Madžarskem pa celo do 400 ha zemlje. Uvajajo se že prve kmečke obdelovalne zadruge, na katerih se uvaja kolektivni sistem obdelave po primeru sovjetskih kolhozov. Na velikih državnih posestvih se ustvarjajo močna kolektivna gospodarstva po vzgledu sovhozov v Sovjetski zvezi. Poleg tega, da ta državna kolektivna posestva služijo državi za pridobivanje kmečkih pridelkov, in za krepitev prehrambene sposobnosti prebivalstva in s katerimi operira na tržišču proti privatni trgovini, služijo ta posestva tudi za vzgled in vzgojno sredstvo kolektivnega obdelovanja zemlje. Na deželi se povsod gradijo zadružni domovi, v katerih se bo razvijalo zadružno gospodarsko življenje na vasi, izmenjava industrijskih in kmečkih pridelkov na zadružni osnovi, istočasno pa bodo ti domovi središče kulturno-prosvetnega in političnega vzgajanja kmečkih množic v kolektivnem duhu. Preko teh domov bodo kmečke množice prvič praktično videle prednost zadružnega gospodarstva in se duhovno pripravljale za kolektivni sistem obdelovanje zemlje. Poleg vsega je tudi vsa kmečka proizvodnja vključena v petletni plan, ki določa na splošno površino obdelane zemlje, višino posejanih kmečkih kultur in določa višino odkupa pridelkov, ki jih morajo kmetje prodati državi po določenih cenah. Potemtakem, v čem obstoji obnova kapitalizma v Jugoslaviji, če vidimo, da se tudi na deželi odločno bije boj za uničenje kapitalističnih elementov, v prvi vrsti kulakov, ki so osnovni kapitalistični element na vasi, ne pa da bi iste ščitili in jačali, kakor trdi resolucija Informbiroja, ne da bi to trditev skušala tudi s konkretnimi primeri dokazati? Da ne govorimo potem o velikih naporih Jugoslavije za izgradnjo težke industrije, ki naj iz temelja spremeni dovčerajšnjo Jugoslavijo iz pretežno agrarne v industrijsko državo, kot osnovni pogoj za izgradnjo socializma v deželi.

Torej o obnovi kapitalizma v Jugoslaviji ni ne duha ne sluha. Nasprotno, ves notranji razvoj kaže, da je Jugoslavija daleč naprej od vseh držav ljudskih demokracij na poti izgradnje socializma. Podobno je tudi z vsemi ostalimi obtožbami, ki jih navaja resolucija Informbiroja. Kako si je mogoče sploh zamisliti, da bi Jugoslavija mogla voditi protisovjetsko politiko, ko je vsa njena zunanja politika, ki jo diktira tudi notranji razvoj države, ki gradi socializem, usmerjena na najtesnejše prijateljstvo s Sovjetsko zvezo. Znana je legendarna ljubezen jugoslovanskih narodov do Sovjetske zveze, ko so junaški borci narodno-osvobodilne vojne umirali z imenom Sovjetske zveze in Stalina na ustih. Znano je, kako so sedanji voditelji s Titom na čelu vzgajali naše narode v ljubezni do Sovjetske zveze in ves čas prikazovali, da je njihova svoboda in neodvisnost življenjsko povezana z obstojem in zmago Sovjetske zveze. Saj se je večina voditeljev Jugoslavije s Titom na čelu učila in vzgajala v ljubezni do socializma v veliki meri ravno v Sovjetski zvezi sami in ki so to tudi prinesli. Za ljudi, kot so voditelji nove Jugoslavije, ki so se desetletja borili pod najtežjimi pogoji ilegalnega dela in težke narodnoosvobodilne vojne z ljubeznijo v srcu do Sovjetske zveze, ne more držati očitek, da vodijo protisovjetsko politiko. In končno, kje so konkretni dokazi o tej protisovjetski politiki? Neki konkretni primeri, ki jih navaja resolucija Informbiroja, češ da se je napram raznim sovjetskim strokovnjakom, ki so prebivali v Jugoslaviji, postopalo neprijateljsko, absolutno ne odgovarja resnici. Znano je ravno nasprotno, kakšno ljubezen, spoštovanje in zaupanje so uživali vedno in povsod vsi predstavniki Sovjetske zveze v Jugoslaviji. Saj so jugoslovanski narodi in njeni voditelji vse sovjetske ljudi v Jugoslaviji kratko malo nosili na rokah. Tako obnašanje do sovjetskih ljudi v Jugoslaviji ni plod neke hinavske prijaznosti meščanskega tipa, ampak resnično izraža iskreno ljubezen, ki jo poslednji Jugoslovan goji do Sovjetske zveze. Če pa nekoliko pogledamo, kakšna je dejansko zunanja politika Jugoslavije, potem vidimo, da nikjer ni mogoče zapaziti kakršna koli nasprotja Jugoslavije do Sovjetske zveze. Jugoslavija je vedno in povsod odločno stala ob strani Sovjetske zveze v vseh mednarodnih vprašanjih. Poglejmo samo nekaj primerov po objavi resolucije Informbiroja, da ne govorimo o vsej politiki, ki jo je Jugoslavija vodila pred to resolucijo, ki nikdar ni bila v nasprotju s politiko Sovjetske zveze. Varšavska konferenca v vprašanju Nemčije, podonavska konferenca v Beogradu, vprašanje Trsta pred Varnostnim svetom, kjer je Sovjetska zveza odločno podprla Jugoslavijo, ko je vložila protest o kršitvi mirovne pogodbe v zvezi s tržaškim vprašanjem, in končno stališče zunanjega ministra Jugoslavije na zasedanju združenih narodov tov. Kardelja, ki tako jasno in odločno brani politiko Sovjetske zveze v vseh vprašanjih. To so dejstva, to so konkretni dokazi, ki govorijo ravno nasprotno o tem, kar trdi resolucija Informbiroja, ko obtožuje Jugoslavijo protisovjetske politike.

Po vsem tem je smešna in absurdna trditev, da Jugoslavija vodi politiko naslanjanja na imperialistične države, ko je splošno znano, da Jugoslavija po Sovjetski zvezi, bodisi doma kakor na zunanjem političnem polju, ves čas vodi odločno borbo proti imperializmu. Zaradi tega je tudi Jugoslavija vedno bila za Sovjetsko zvezo in deležna najostrejših napadov od strani imperialistov. Noben dokaz ne obstaja o nasprotnem, namreč da bi se Jugoslavija kdaj koli skušala imperialistom, razen izmišljenih in provokatorskih vesti, ki so se jih razne imperialistične agencije izmišljale, z namenom da izkoriščajo nastali spor v svoje špekulativne in izzivalne namene in katere so glasila raznih komunističnih partij demokratičnih držav in drugih neodgovorno prinašale kot dokaze napram Jugoslaviji. Najbolj izraziti primer je jugoslovansko zlato v Ameriki, ko se je skušalo dokazati, da Jugoslavija zahteva svoje zlato pod ceno koncesij imperialistom, medtem ko je splošno znano, da je Jugoslavija to svoje zlato, do katerega je imela polno pravico, zahtevala že vsa tri leta po vojni in da je Češka in tudi Madžarska svoje zlato, ki se je tudi nahajalo v Ameriki, že davno dobila, ne da bi kdajkoli komu padlo na misel, da se zato Češka in Madžarska približujeta imperialistom. Tako stoji u dejanjih o očitku resolucije Informbiroja, da vodi Jugoslavija politiko naslanjanja na imperialistične države. Nobenih konkretnih dokazov, ki naj bi utemeljili to trditev, ampak samo nasprotno, vse polno dokazov, ki jasno kažejo, da tudi ta očitek ne odgovarja resnici.

„Politika naslanjanja na imperializem" in „razbijanje" demokratične fronte

Poglejmo nadalje, kako je z očitkom, da Jugoslavija razbija demokratično fronto, da se izolira od ostalih demokratičnih držav in Sovjetske zveze. Ta trditev izhaja v glavnem iz tega, ker Jugoslavija ni šla na zasedanje Informbiroja, češ da je s tem namerno hotela prekiniti vse stike z demokratičnimi državami. Iz tega tudi izhaja očitek, da je Jugoslavija zapustila pozicije internacionalizma, mednarodnega sodelovanja s svetovnimi demokratičnimi silami in prišla na pozicije nacionalizma. O nacionalizmu samem nekoliko pozneje. Znano je, da je bil Informbiro formiran, da se koordinira borbo posameznih komunističnih partij z vidika mednarodnih zahtev in linije borbe proti imperializmu in reakciji, da se na sejah Informbiroja izmenjajo izkušnje posameznih partij, istočasno pa analizirajo razne napake in slabosti v cilju, da se iste odpravijo. Jugoslovanska partija ni nikoli odklanjala, da bi se na Informbiroju diskutiralo o položaju v Jugoslaviji, o morebitnih napakah, ki naj bi obstajale v delu jugoslovanske komunistične partije. Vendar pa kritika napram jugoslovanski partiji ni bila izvršena na tej osnovi. Brez vednosti vodstva jugoslovanske partije je bila izdelana resolucija, ki je ugotavljala določene napake, kakor da bi te napake bile že raziskane in utemeljene, in se jugoslovanski partiji ni dalo absolutno možnosti, da bi o teh obtožbah, ki jih vsebuje resolucija, povedala svoje mnenje, odnosno da bi se skupno z jugoslovansko partijo o teh napakah diskutiralo. Sestanek Informbiroja, na katerem naj bi se odločalo o tej resoluciji, je jugoslovansko partijo postavil v položaj, da sploh ni imela možnosti, da o njej diskutira, ampak je bila postavljena samo pred izvršeno dejstvo, da jo sprejme ali ne.

Postavljena je bila na zatožno klop za dejanja, ki jih ni nikoli izvršila. Vse ostale komunistične partije, razen boljševiške partije, ki je resolucijo sestavila, so isto v načelu že prej sprejele, ne da bi jo sploh preštudirale in mogle o njej razpravljati. Popolnoma jasno je, da pod takimi pogoji jugoslovanska komunistična partija ni mogla iti na zasedanje Informbiroja, ker bi s svojo prisotnostjo prišla še v težji položaj obsojenca, ki obsodbe ne more sprejeti, kakor je ni mogla sprejeti jugoslovanska komunistična partija, za dejanja, ki jih ni nikoli izvršila. Zato Jugoslavija ni šla na to zasedanje Informbiroja, ker pod takimi pogoji tudi ni mogla braniti svoje časti in resnice napram krivičnim obtožbam, ki so bile proti njej izrečene. To naj bi torej pomenilo razbijanje enotnosti demokratične fronte in namerno osamitev Jugoslavije od ostalih demokratičnih držav. Takšen postopek je edinstven v zgodovini delavskega gibanja in odgovornost za ustvarjeno situacijo lahko pade samo na tiste, ki so to resolucijo sestavili in sprejeli. Na Jugoslavijo ne pade zato nobena odgovornost, zato v ničemer ne more držati očitek, da Jugoslavija razbija enotnost demokratične fronte in da se oddvaja od ostalih svetovnih demokratičnih sil. Že samo dejstvo, da je Jugoslavija socialistična država, odnosno da z neverjetno naglim tempom izgrajuje socializem v svoji deželi, jo postavlja v skupno demokratično fronto in nihče je ne more iz nje izključiti. Notranja in zunanja politika Jugoslavije pa tudi jasno kaže, da nikjer ne obstaja kakršna koli tendenca, da bi sedanji voditelji Jugoslavije s tovarišem Titom na čelu skušali Jugoslavije ločiti od demokratične fronte, ampak dokazuje lahko samo nasprotno, da Jugoslavija čvrsto koraka na politični liniji enotnosti svetovnih demokratičnih sil in da, za Sovjetsko zvezo, predstavlja eno najmočnejših protiimperialističnih oporišč. Dogodki to jasno potrjujejo in v še večji meri bo to potrdil nadaljnji razvoj dogodkov, ki bo nujno moral dati prav Jugoslaviji, ki brani resnico, ker vsa gonja laži, ki se danes širijo v zvezi z Jugoslavijo, ne more imeti trajnega učinka.

„Nacionalizem" v Jugoslaviji

In končno prihajamo k najbolj težki obtožbi o nacionalizmu, iz katerega naj bi vse ostalo izhajalo, odnosno vse ostale obtožbe naj bi bile rezultat nacionalistične politike, ki jo Jugoslavija vodi. Ravno ta obtožba se od strani raznih kritikov Jugoslavije v zadnjem času najmočneje, skoraj bi rekel, izključno poudarja. Če bi ta obtožba obveljala, potem bi prav gotovo kot nujna posledica sledilo vse ostalo. Videli pa smo, da vse ostale obtožbe absolutno ne držijo, potem ne more držati tudi ta poslednja. Pa poglejmo nekoliko pobliže tudi to stvar, da si ustvarimo jasno sliko tudi v tem vprašanju in mirno vest, ko trdimo, da tudi ta obtožba ne odgovarja resnici.

Poglejmo najprej, kako je Jugoslavija v svoji notranjosti rešila nacionalno vprašanje. Jugoslavija je mnogo nacionalna država, čeravno so njeni narodi v jeziku, kulturi in zgodovinskem razvoju med seboj sorodni. Stara buržoazna kapitalistična Jugoslavija je bila država nacionalnega zatiranja, veliko-srbska buržoazija, ki je vodila politiko gospodarskega in narodnega zatiranja jugoslovanskih narodov in ni nikdar hotela uresničiti težnje narodov Jugoslavije po federalni ureditvi države in nacionalni samostojnosti posameznih narodov v njenem okviru. Nasprotno, stara buržoazna kapitalistična Jugoslavija ni niti priznavala obstoja vseh nacionalnih skupin, kot je bil primer z Makedonijo, ki jo je stara Jugoslavija enostavno krstila za Južno Srbijo.

Črnogorce se je ravno tako smatralo za Srbe, kvečjemu za nekakšno srbsko pleme z imenom Črnogorci. Bosni in Hercegovini se je odtekal njen poseben ekonomsko-politični in geografsko-nacionalni značaj, Slovence in Hrvate se je samo po imenu priznavalo za narod. Zato je bilo nacionalno vprašanje Jugoslavije eno bistvenih vprašanj revolucije in narodnoosvobodilne vojne, ki si je v vprašanju notranje ureditve Jugoslavije postavila osnovno za cilj federacijo in priznanje nacionalne samobitnosti in državne samostojnosti vseh narodov Jugoslavije v okviru Federativne ljudske republike Jugoslavije. Zato je tudi narodno-osvobodilna vojna imela tako globoke korenine v vseh jugoslovanskih narodih, ker so v njej videli tudi svojo nacionalno osvoboditev kot prvi pogoj socialne osvoboditve. Nacionalno vprašanje je nova Jugoslavija po naukih Lenina in Stalina o nacionalnem vprašanju temeljito rešila in zagotovila vsem jugoslovanskim narodom svoboden nacionalno-kulturni in politično-državni razvoj v okviru Federativne ljudske republike Jugoslavije. Združitev vseh narodov Jugoslavije v okviru Federativne ljudske republike Jugoslavije je ustvarjena na prostovoljni osnovi v zavesti, da edino združeni v bratski skupnosti lahko ohranijo tudi svojo nacionalno neodvisnost. Vsi narodi Jugoslavije so si ustvarili svoje državne tvorbe in se prostovoljno podrejajo skupnemu vodstvu v okviru Federativne ljudske republike Jugoslavije. Prvič v zgodovini si makedonski narod gradi svojo državno samobitnost, Bosna in Hercegovina si ustvarjata svojo državno skupnost, pokrajine pa kot je Kosovo, Metohija in Vojvodina s svojim specifičnim, geografsko-ekonomskim in političnim nacionalnim položajem si izgrajujejo svojo avtonomno oblast. Srbija, Hrvatska, Slovenija in Črna gora tvorijo ravno tako samostojne državne edinice. Vsem narodnim manjšinam v Jugoslaviji so zagotovljene vse narodne pravice in uživajo popolno narodno enakopravnost z vsemi ostalimi narodi Jugoslavije. Popolnejše rešitve nacionalnega vprašanja v Jugoslaviji si ni mogoče zamisliti in nikjer ni mesta kakršnemu koli nacionalizmu ali nacional-šovinizmu.

V Jugoslaviji ima oblast delovno ljudstvo

Torej o nacionalizmu v Jugoslaviji sami ni mogoče govoriti. Kako pa je z nacionalizmom Jugoslavije v odnosu do ostalih držav, torej v odnosu do zunanje politike Jugoslavije. Če vidimo, kako je Jugoslavija rešila nacionalno vprašanje v svoji notranjosti, kjer ni mesta za nacionalizem kakršne koli vrste, potem težko verjamemo, da bi na zunaj Jugoslavija vršila nacionalistično politiko. Že samo dejstvo, da v Jugoslaviji sami ni več na oblasti buržoazno-kapitalistični razred, ki nujno poraja nacionalšovinizem, kot je v stari Jugoslaviji bila na oblasti velikosrbska buržoazija in ostale nacionalne buržoazije pri vsakem narodu, ki je tudi na zunaj v odnosu do ostalih narodov in držav nujno vodila nacionalistično politiko, pomeni, da so odstranjeni pogoji iz katerih se poraja nacionalizem. V novi Jugoslaviji je torej na oblasti delovno ljudstvo, ki je uničilo razredno oblast kapitalistične buržoazije, in s tem uničilo tudi vse objektivne in subjektivne pogoje, da bi nova Jugoslavija na znotraj kakor tudi na zunaj vodila kakršno koli nacionalistično politiko. Kljub temu pa poglejmo, kako je tudi s to obtožbo o nacionalizmu Jugoslavije.

Znano je, da je nova Jugoslavija že takoj v začetku razvila močno zunanjo politnično akcijo sporazumov in sklepanja raznih prijateljskih pogodb z ostalimi demokratičnimi državami, kakor tudi s Sovjetsko zvezo. Z nastankom nove Jugoslavije je na Balkanu, kjer je bilo vedno poprišče ostrih nacionalnih borb, ki so jih umetno gojile vladujoče kapitalistične klike v posameznih državah in preko katerih je svetovni imperializem izvajal politiko imperialističnega osvajanja Balkana, je nastala nova doba sodelovanja balkanskih narodov na osnovi spoštovanja neodvisnosti posameznih narodov, ko se je dokončno odvzela možnost svetovnemu imperializmu, da bi izvajal svoj vpliv na to področje. Jugoslavija je bila država, ki je po vojni največ doprinesla k zbližanju balkanskih narodov in k odstranjevanju vseh spornih vprašanj v preteklosti.

Jugoslavija ni vodila samo na političnem polju politiko bratskega sodelovanja in pomoči ostalim državam ljudske demokracije, tudi konkretno z materialno pomočjo je Jugoslavija pomagala državam ljudske demokracije prebroditi začetne težave povojne dobe. Jugoslavija je poslala Bolgariji, Albaniji, Madžarski, Romuniji, Češki pa tudi Poljski na deset tisoče vagonov žita, krompirja, mesa, čeravno je sama bila v težkih prehranjevalnih prilikah. Vendar so pa bile ostale države še v slabšem položaju in je zato Jugoslavija nudila tem državam nesebično pomoč, ne da bi pri tem postavljala poprej kakršne koli pogoje o plačilu. Dajala je iskreno in pošteno, vedoč da s tem krepi demokratične sile v teh državah ter celotni demokratični blok. Prav gotovo pri tem ni Jugoslavije vodila nobena nacionalistična tendenca, ko je prepuščala posameznim državam, da vrnejo dobavljeno blago, kadar pač morejo. Lepšega dokaza internacionalizma od strani Jugoslavije mislim, da ni mogoče pričakovati. Pred vsemi temi dejstvi se očitek o nacionalizmu Jugoslavije razblini v nič in ostane samo še gola kleveta.

Nacionalizem tistih ki kričijo proti Jugoslaviji

Poglejmo pa, kako je s vprašanjem nacionalizma ravno pri tistih, ki tako glasno kričijo proti Jugoslaviji. Resolucija Informbiroja je sprožila neverjetno gonjo proti Jugoslaviji, ki je prešla okvire partijske kritike ter zavzela takšen obseg, da je zašla na področje meddržavnih odnosov. Iz gonje proti nekaterim voditeljem komunistične partije Jugoslavije se je razvila vsesplošna gonja proti Jugoslaviji kot državi in proti jugoslovanskemu narodu, ki se ni omejila samo na časopisno gonjo, ampak se je začela izražati v obliki raznih političnih in državnih ukrepov Jugoslaviji sosednih držav, katerih partije so podpisnice te resolucije. Najprej so začeli napadati jugoslovanske manjšine v Madžarski in Romuniji, ki so obsodile krivično gonjo proti Jugoslaviji. Začeli so zapirati voditelje jugoslovanskih manjšin, odvzeli protizakonito poslanski mandat zastopnikom jugoslovanske manjšine v parlamentu ter začeli izvajati čisto navaden policijski teror nad jugoslovanskimi narodnimi manjšinami z istimi metodami, ki so jih očitali jugoslovanskim voditeljem, da jih izvajajo nad svojim ljudstvom. Na Češkem in tudi na Poljskem so začeli preganjati in zapirati na tisoče jugoslovanskih vajencev, ki so se izrekli proti resoluciji Informbiroja, tako da so se morali vrniti v domovino. Začele so se razne gospodarske mere proti Jugoslaviji in ustvarilo se je takšno stanje, da so praktično razne prijateljske in trgovske pogodbe med temi državami in Jugoslavijo postale skoraj brezpredmetne. V tisku teh držav se je razvila besna gonja blatenja in laži proti novi Jugoslaviji, tako da je tem kritikom Jugoslavije prišla prav vsaka še tako iz trte izvita vest, ki so jo navadno razširjale razne imperialistične agencije proti Jugoslaviji, da jih je potem komunistični tisk teh držav z velikimi naslovi objavljal kot dokazni material proti Jugoslaviji. Se nikdar se niso ti kritiki nove Jugoslavije poskušali vsaj prepričati, ali kakšna vest odgovarja resnici, temveč so še nasprotno tem lažnim vestem dodali še svoja obvestila o položaju v Jugoslaviji, ki so jih izdelali v uredništvih posameznih listov. In to naj bi bila boljševiška kritika in bratska pomoč jugoslovanski partiji, da popravi svoje napake, kritika, kakor oni izjavljajo, na liniji internacionalizma, marksizma in leninizma itd. Kdaj smo še čuli, da čisto navadna laž predstavlja nauk o marksizmu in leninizmu. Pa to še ni dovolj. V Bolgariji so se začele pojavljati velikobolgarske tendence do Makedonije na liniji bolgarske buržoazije, ki je zmeraj smatrala, da so Makedonci čisto navadni Bolgari, tako kot je stara velikosrbska Jugoslavija smatrala Makedonce za Srbe. Začelo se je pisati, kako se preganjajo «makedonski Bolgari» v Jugoslaviji, češ da se nad njimi izvaja teror in raznarodovanje. Malo prej smo govorili, kako je z vprašanjem Makedonije v Jugoslaviji. Dejstvo je, da so bolgarski kritiki nove Jugoslavije enostavno začeli zanikati, da sploh obstaja makedonski narod ter začeli razširjati staro nacional-šovinistično tezo velikobolgarske kapitalistične buržoazije o priključitvi Makedonije k Bolgariji. V Bolgariji obstaja tako zvana Pirinska Makedonija, kjer živi okoli 240.000 Makedoncev. Po sporazumu, ki je bil pred časom sklenjen med Bolgarijo in Jugoslavijo, bi ti Makedonci morali dobiti kulturno avtonomijo, šole v svojem lastnem jeziku, kakor tudi postopoma politično samoupravo. V ta namen so bili iz Makedonije poslani tja učitelji in profesorji, ker jih v Pirinski Makedoniji ni bilo na razpolago. Po resoluciji Informbiroja so enostavno pirinskim Makedoncem prepovedali šole v makedonskem jeziku, ukinili ves makedonski tisk in pregnali so učitelje nazaj v Jugoslavijo. Potem pa sami presodite, na kateri strani resnično obstaja nacionalizem.

V tem primeru lahko samo pri Bolgarih. Podobne stvari se dogajajo tudi s strani Albanije. Takoj po resoluciji Informbiroja so Albanci planili po Jugoslovanih, ki so tedaj bili v Albaniji kot strokovnjaki in pomagali albanski ljudski republiki pri graditvi države. Takoj so jih izgnali iz države in istočasno odpovedali sporazum, ki je bil predčasno o tem sklenjen med Albanijo in Jugoslavijo. V Jugoslaviji živi albanska manjšina, ki uživa vse narodnostne pravice in enakopravnost z ostalimi narodi Jugoslavije. Takoj po resoluciji Informbiroja so Albanci začeli razširjati med to manjšino nacional-šovinistično propagando o priključitvi tistih predelov, kjer ta manjšina živi, k Albaniji. V Jugoslavijo pošiljajo celo oborožene skupine Albancev, ki naj s terorističnimi akcijami ustvarijo videz upora te albanske narodne manjšine proti «nacionalnemu zatiranju» od strani Jugoslavije, in istočasno zahtevajo njihovo «osvoboditev». V sami Albaniji se je ponovno začela razširjati šovinistična gonja za Veliko Albanijo. To zopet dokazuje, da nacionalizem obstaja pri Albancih, ne pa v Jugoslaviji. Se lahko navedeno take primere. Na primer Komunistična partija Avstrije v nobenem primeru noče priznati pravice do samoodločbe Slovencev na Koroškem in njihove priključitve k Jugoslaviji, četudi Sovjetska zveza podpira zahtevo o priključitvi Koroške k Jugoslaviji. O tem vprašanju avstrijska komunistična partija zastopa popolnoma isto nacional-šovinistično stališče še z nacističnim duhom prepojene avstrijske buržoazije. Podobno stališče je tudi italijanske komunistične partije v odnosu do slovenskega nacionalnega vprašanja na Primorskem. Znano je stališče, ki ga italijanska partija zastopa do vprašanja Trsta, ki se bori za to, da bi bil Trst ponovno priključen k Italiji. Torej zopet na liniji nacionalšovinistične italijanske buržoazije. Tako je dejansko s tem tako zvanim nacionalizmom nove Jugoslavije. Priporočali bi vsem kritikom nove Jugoslavije, ki tako kričijo na njo, da vodi nacionalistično politiko, da prej pri sebi pogledajo, ali morda pri njih ni kaj v redu v zvezi z nacionalnim vprašanjem. Če bodo pošteno pogledali okoli sebe in v sebe, bodo potem videli, da nacionalizem dejansko obstaja pri njih, ne pa v Jugoslaviji.

Obupanci in osamljenci ki nimajo z ljudstvom nobenih vezi

Res je težko verjeti, da so se bratske komunistične partije mogle sploh spustiti tako neodgovorno v takšno gonjo blatenja in laži proti Federativni ljudski republiki Jugoslaviji. Tako opevana principielnost, na osnovi katere so hoteli kritizirati napake Jugoslavije, je padla na takšno brezprincipielnost, da je ni primeri v zgodovini delavskega gibanja. V zadnjem času so se kritiki Jugoslavije vrgli na gonjo s podvojeno silo na posamezne voditelje jugoslovanske komunistične partije in države, da bi tako pomogli, kakor pravijo oni, zdravim silam v Jugoslaviji, da bi ločili te voditelje od ljudstva. Sploh se vsa ta gonja vrši pod geslom pomoči jugoslovanskim narodom, ki so sicer zdravi in pošteni, pa naj bi jih zavajali njihovi voditelji. Pri vsem tem si človek resno postavlja vprašanje, ali ti ljudje sploh razumejo, kaj se dogaja v Jugoslaviji, kakšne naj bi bile te tako zvane zdrave sile, kakor oni pravijo, ki bi mogle vreči sedanje voditelje, pa četudi za ceno državljanske vojne? Ali so to morda razni Jovanovići, Popivode, Golubovići, Nikići itd., ljudje, ki z zdravimi silami Jugoslavije nimajo nič opraviti. To so čisto navadni pustolovci, karieristi, politični špekulanti, ki se ustrašijo vsakih težkoč, ki jih partija pred njih postavlja, kakor se je to z njimi že neštetokrat zgodilo že za časa narodno-osvobodilne vojne in ki so bili zaradi tega že večkrat mnogi od njih izključeni iz komunistične partije, ljudje, kateri bi v danem trenutku lahko bili tudi na uslugo zapadnim imperialistom samo zato, da bi lahko zadostili svojim osebnim ambicijam. Torej ti so te tako zvane zdrave sile po mnenju kritikov Jugoslavije, ki naj bi morali vreči sedanje voditelje z vodstva nove Jugoslavije? Samo na žalost vseh teh kritikov in na srečo nove Jugoslavije je takšnih «zdravih sil» v Jugoslaviji le malo. To so čisto navadni obupanci in osamljenci, ki s svojim ljudstvom nimajo nobenih vezi.

In končno, kako si ti kritiki Jugoslavije zamišljajo strmoglavljenje sedanjih voditeljev Jugoslavije? Ali mislijo ti kritiki, da je Jugoslavija ena izmed južnoameriških republik, v katerih se vsak teden dogajajo državni udari po nalogu ameriških imperialistov, ko si zaželijo novega generala na oblasti? Jugoslavija ni takšna dežela. Nova Jugoslavija je nastala v morju krvi in milijonov žrtev najboljših sinov pod vodstvom sedanjih voditeljev nove Jugoslavije, ki so z modrim vodstvom in z legendarno neustrašenostjo znali pripeljati svoje narode v svobodo in srečnejšo bodočnost. Ali vedo ti kritiki nove Jugoslavije, da predstavljajo Tito, Kardelj in ostali voditelji sedanje Jugoslavije poosebljenost vse herojske narodno-osvobodilne vojne jugoslovanskih narodov, da so njihova imena nerazdružljiva z najslavnejšo in junaško dobo v zgodovini jugoslovanskih narodov. Ali je mogoče verjeti, da bi vsi ti ljudje, ki so bili do včeraj vzgled vsem zatiranim narodom, kako se je treba boriti za svojo svobodo, naenkrat postali izdajalci in imperialistični hlapci, da so v štiriindvajsetih urah od včerajšnjih doslednih marksistov in leninistov in za katere ni manjkalo hvale od istih današnjih kritikov, naenkrat postali buržoazni politiki? Ne, prav gotovo ne, to je mogoče samo v bujni fantaziji kritikov nove Jugoslavije. Pri tem ne mislim niti najmanj zmanjševati vodilne vloge in veličine voditeljev Sovjetske zveze s tovarišem Stalinom na čelu, kakor bi nam morda hotel kdo zlobno podtikati. O tem sploh ne mislimo razpravljati, ker predstavlja Stalin za nas vse in za vse svobodoljubno človeštvo simbol svobode, neodvisnosti in lepšega življenja. Danes se pa mnogi poslužujejo imena Stalina, da bi za tem imenom zakrivali svoje izdajstvo nad delavskim in demokratičnim gibanjem, kot to vrši pri nas Vidali in njegova skupina.

Bistvo ideološkega spora

Navsezadnje se pa lahko vprašamo, čemu je bilo potem potrebno vse to in kakšni so bili razlogi, ki so dovedli do resolucije Informbiroja, do sedanje situacije v zvezi z Jugoslavijo. Prav gotovo obstajajo tu razlogi za to, o katerih se je že tudi govorilo. Vsa zunanja gonja, ki se vrši proti Jugoslaviji prav gotovo ne predstavlja bistva ideološkega spora, ki je nastal med jugoslovansko partijo in boljševiško partijo Sovjetske zveze. Eden od vzrokov je dejstvo, da je v razvoju zgodovine delavskega gibanja nastal nov moment in sicer, da poleg Sovjetske zveze, prve socialistične države na svetu, nastajajo nove socialistične države in ena izmed teh, ki si prva za Sovjetsko zvezo gradi socializem, je ravno Jugoslavija. Nastaja tu vprašanje odnosov med raznimi socialističnimi državami, kakor je obstajalo vedno vprašanje odnosa med starimi in novimi oblikami držav, ki so nastajale v razvoju zgodovine človeštva. Kakor je nastalo vprašanje odnosov med državami kapitalističnega sveta in prve socialistične države na svetu, Sovjetske zveze, ko se je ona pojavila kot stvarnost, tako nastaja danes vprašanje odnosov med več socialističnimi državami in njihovem skupnem odnosu do ostalega kapitalističnega sveta. Glavni vzrok, da je do vsega tega prišlo, je pa prav gotovo nerazumevanje jugoslovanske stvarnosti, nerazumevanje tega, da je v Jugoslaviji v okrilju narodno-osvobodilne vojne bila izvršena socialna revolucija, da je delovno ljudstvo Jugoslavije že v teku narodno-osvobodilne vojne zrušilo oblast izkoriščevalskega razreda kapitalistične buržoazije in si ustvarilo svojo ljudsko oblast in tako vse osnovne pogoje za izgradnjo socializma v deželi. V nobeni drugi državi ni v drugi svetovni vojni bila izvršena socialna revolucija. Ta se šele danes razvija v državah ljudskih demokracij in je zato tudi nerazumevanje, kaj se dogaja v Jugoslaviji. Zato se danes skuša zanikati jugoslovansko stvarnost, skuša se negirati socialno revolucijo in vse njene pridobitve v Jugoslaviji, vendar pa s papirnatimi resolucijami ni mogoče zanikati zgodovinskega dejstva, kakor tudi ni mogoče zanikati, da je ravno Jugoslavija s tem, da je izvršila socialno revolucijo v svoji deželi, prinesla nekaj novega v zakladnico marksizma in leninizma. In v tem je tudi spor, ali je res Jugoslavija doprinesla nekaj novega in v čem je tisto, kar je novo in vredno, da se zabeleži kot razvojna pridobitev marksizma in leninizma. Prav gotovo je, da vsak narod, ki izvrši revolucijo pod svojimi posebnimi pogoji, doprinese nekaj novega, ki začrtuje nadaljnjo splošno zakonitost razvoja celotne človeške družbe, kakor je doprinesla Jugoslavija, kakor doprinašajo in bodo doprinesli tisti, ki gredo in bodo šli skozi različne oblike in razdobja revolucije v socializem. Ne more držati mnenje, ki morda o tem vprašanju nekje obstaja, da je marksizem z oktobrsko revolucijo in z izgradnjo socializma v Sovjetski zvezi dosegel svoj vrhunec in da je možno potem šablonsko uporabljati konkretne oblike revolucije in metode izgradnje socializma za vse narode in države enako. S takim stališčem se lahko samo negira dialektičnost in možnost razvoja marksizma-leninizma in s tem sam nauk o marksizmu in leninizmu. To pa ni mogoče. Vsak narod gradi in si bo gradil socializem, sicer v skladu s splošnimi interesi mednarodnega socializma, vendar pa pod svojimi specifičnimi pogoji ter bo splošna pravila in izkušnje ostalih narodov prikrojeval svojim svojstvenim prilikam in pri tem nadalje razvijal nauk o marksizmu in leninizmu.

Pustolovec Vidali razbija enotnost tržaškega delovnega ljudstva

Vsa ta sporna vprašanja (če so sporna) pa ni mogoče reševati z nekimi pavšalnimi in krivičnimi obtožbami napram Jugoslaviji, ampak samo z objektivnim in iskrenim pristopanjem k stvari. Razvoj dogodkov in izgradnje socializma v Jugoslaviji pa bo dokazal, da je Jugoslavija na pravilni poti in da so na napačni poti vsi tisti, ki danes tako besno kritizirajo novo Jugoslavijo. Predvsem se pa bo dokazalo, kako lažna je vsa obrekovalna gonja, ki se danes vrši proti Jugoslaviji, in osramočeni bodo tisti pred zgodovino, ki danes na široka usta kričijo proti novi Jugoslaviji. Vsa ta gonja povzroča nekatere težkoče jugoslovanskim narodom v borbi za socializem, ne more jih pa odvrniti od vztrajnosti in odločnosti, da v svoji deželi resnično izgradijo socializem. Še nikdar niso bili jugoslovanski narodi tako strnjeni in enotni, predvsem delavski razred pod vodstvom svoje komunistične partije in njenega CK KPJ s tovarišem Titom na čelu. Resnično zdrave sile so neomajno strnjene okoli tovariša Tita, ki jugoslovanske narode odločno in varno vodi v lepšo bodočnost.

Tako govorijo dejstva o Jugoslaviji, pa jih obračaj, kakor hočeš. Vse drugo, kar se o Jugoslaviji v zvezi z resolucijo Informbiroja namerno širi, so samo klevete in laži, ki prav gotovo ne delajo čast mednarodnemu delavskemu gibanju, ampak samo ogromno škodujejo. Situacija v tržaškem demokratičnem gibanju, ki je nastala po objavi resolucije Informbiroja, to najbolj jasno dokazuje, ko je brezvestni politični špekulant Vidali to resolucijo izrabil za razbijanje enotnosti tržaškega delavskega gibanja in razvijanje nacionalšovinističnih tendenc med tržaškim proletariatom, ki dobiva svoj izraz v odnosu Trsta in njegove priključitve k Italiji na podobni liniji velikobolgarskih in albanskih tendenc, o katerih smo prej govorili. Vsako slabljenje in trganje vezi z novo demokratično in socialistično Jugoslavijo predstavlja za tržaško delavsko gibanje ogromno slabitev njegovih sil, ki imajo v novi Jugoslaviji veliko in neposredno pomoč na osnovi resničnega internacionalizma ter predstavlja nevarnost, da postane plen vseh mogočih oportunističnih in nacional-šovinističnih vplivov tujih elementov do odkritih razrednih sovražnikov in agentov reakcije, ki so se uspeli na kakršen koli način vtihotapiti v delavsko gibanje. V tej situaciji se tržaško delavsko gibanje lahko uspešno razvija in bori za spoštovanje mirovne pogodbe in resnično demokracijo na Tržaškem ozemlju le, če bo neposredno in tesno navezano na novo Jugoslavijo in od nje imelo vso pomoč. Zato je treba odvreči vsakršen dogmatičen in religiozen odnos do resolucije Informbiroja in pogumno pogledati resnici v oči, ker le resnica lahko predstavlja nauk o marksizmu in leninizmu.

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - SVETOGORSKA ULICA 42 - TEL. 749

Kako bomo volili!

O postopku pri občinskih volitvah 31 t. m.

Ker so občinske volitve zelo važna stvar, je potrebno, da so si volivci na jasnem tudi o osnovnih tehničnih straneh, n. pr. kako se voli, kaj je treba nesti s seboj na volišče, kako je z osebami, ki ne morejo same oddati svoj glas itd. Zato naj si slovenski volivci zapomnijo zaenkrat sledeče:

Županstvo poskrbi, da se dostavi vsem volivnim upravičenem vsaj pet dni pred volitvami potrdilo o vpisu v volivni imenik, v katerem je navedeno volišče, kjer bo dotični upravičenec volil. Kdor bi torej do torka 26. t. m. ne prejel potrdila, naj ga gre sam iskat na županstvo, ki uraduje v ta namen v teku poslednjih pet dni pred volitvami od 9. do 17. ure. Prav tako naj gre na županstvo iskat duplikat oni upravičenc, ki je potrdilo izgubil ali pokvaril. Potrdilo o vpisu v volivni imenik je pokvarjeno, ako niso osebni podatki upravičenca v potrdilu navedeni pravilno ali ako je odtrgan odrezek potrdila.

Potrdilo o vpisu v volivni imenik služi volivcu kot dokaz, da je upravičen glasovati na določenem volišču, kjer bo moral predložiti volivnemu uradu svojo osebno izkaznico, opremljeno s sliko in omenjeno potrdilo, od katerega mu bo predsednik volivnega urada odtrgal odrezek. Ko greste na volišče, prepričajte se še enkrat, če imate pri sebi osebno izkaznico in nepokvarjeno potrdilo o vpisu v volivni imenik.

Vsak volivni upravičenec se mora zglasiti v nedeljo 31. t. m. *osebno* na volišču, za katero je določen in mora sam, osebno, brez kakih posredovalcev oddati svoj glas. Samo osebe, ki so pohabljene ali drugače fizično onesposobljene, da bi same oddale svoj glas, gredo v volivno kabino lahko v spremstvu kakega svojega zaupnika, ki pa mora oddati glas po navodilu volivnega upravičenca. Tudi zaupnik invalida mora biti volivni upravičenec v dotični občini.

Ko pridete v volivni urad in se izkažete z osebo izkaznico in s potrdilom o vpisu o volivni imenik, vam bo predsednik urada izročil *svinčnik in glasovnico, ki mora biti opremljena z žigom volivnega urada in s podpisi dveh skrutinatorjev.* Na gornjem robu glasovnice je natisnjenih 9 volivnih znakov vseh devetih strank, ki se borijo za mesta v goriškem občinskem svetu. Volivni znak Demokratične fronte Slovencev v Italiji je drugi v vrsti in pod njim so imena vseh njenih enajstih kandidatov. V volivni kabini je treba podčrtati s svinčnikom pravokotnik (V tem primeru je pravokotnik poleg kroga, v katerem so vpisane začetnice «DFS»). Ko prečrtate pravokotnik ste glasovali za vse svoje kandidate. Vsa druga znamenja križi ali kake čačke na glasovnici ali celo poleg volivnega znaka ali imen kandidatov kake druge kandidatne liste bi povzročili neveljavnost glasovnice.

Ako ima volivcev kake prav posebne razloge, da bi eden ali drugi izmed kandidatov izvoljen pred ostalimi, mu lahko da prednost ali preferenco na ta način, da napravi s svinčnikom znamenje križa v četverokotniku, ki je narisan poleg imena onega kandidata, kateremu hoče dati prednost. Zapomnite pa si dobro, da smete dati največ dva preferenčna glasova.

Na dan volitev 31. oktobra se ne smejo več vršiti nikaka volivna zborovanja v javnih prostorih ali v prostorih, ki so javnosti dostopni. V okolišču 200 m od vhoda na volišče pa se sploh ne sme vršiti nikaka volivna propaganda. Kdor ni volivni upravičenec, nima sploh dostopa na volišče. Z orožjem pa ne sme na volišče niti volivni upravičenec, niti član volivnega urada. Kdor je bil imenovan za skrutinatorja se tej funkciji brez upravičenega razloga ne more odpovedati in bi bil sodno kaznovan, ako bi se ne predstavil na svojem službenem mestu.

Demokratično fronto Slovencev

bodo zastopali kot skrutinatorji na raznih voliščih v Gorici in okolici sledeči: 1. volišče: Badali Alojz; 2. voličče: Bertossi Renato; 4. volišče: Birsa dr. Karel; 5. volišče: Kočijančič dr. Cvetko; 7. volišče: Bric Ivan; 8. volišče: Budihna Ciril; 10.: Jelinčič Mira; 13.: Plahuta Janka; 14.: Vižin Mirka; 20.: Jakončič dr. Franc; 21.: Kolman Marija por. Pavlin; 25.: Winkler Vitomira; 26.: prof. Bednaržik Radivoj; 23.: Baša dr. Vlado; 30.: Zorn Stanko; 32.: Marušič Danilo; 35.: Bregant Vilma; 36.: Petejan Andrej; 37.: Dornik Vladimir; 38.: Winkler Vlastislava por. Rožič.

Slovenske žene vabljene popoldne na sestanek

Danes popoldne ob 3 priredi Zveza slovenskih žen v Gorici predvolivni sestanek za članice in Slovenke sploh, na katerem se bo ženam raztolmačil program DFS in način, kako se voli.

Nogometni trening na pevmskem igrišču

Sportno društvo v Pevmi opozarja mladince, ki niso izponili 18 let starosti in se želijo trenirati v nogometu, da bodo vsako sredo in petek ob 14.30 na pevmskem igrišču nogometne vaje. Vajence bo treniral učitelj nogometa.

KINO

VERDI. 15: «Beg», Bogart in Bacall
VITTORIA. 15: «Zelena leta», C. Coburn in T. Drake.
CENTRALE. 15: «Obupanci», R. Scott in G. Ford.
MODERNO. 15: «Skandal v Parizu», S. Sanders in S. Hasso.
EDEN. 15: «Zelezna maska», Bennett.

Policijska godba na Velikem trgu

TRST

Godba civilne policije iz Trsta bo imela danes ob 16 koncert na Velikem trgu. Na sporedu so dela skladateljev: Orlando, Rossini, Verdi, Wagner in Čajkovskij.

Danes dopoldne - množični volivni sestanek DFS

Demokratična fronta Slovencev vabi slovenske volivce v Gorici na množični volivni sestanek, ki bo danes zjutraj 24. t. m. s pričetkom ob 9.30 na njenem sedežu v ul. Montesanto 42.

Obravnavala se bo važna snov v zvezi z občinskimi volitvami.

Opcija za italijansko državljanstvo

Goriška prefektura sporoča, da je razposlala vsem občinam navodila glede opcije za italijansko državljanstvo s strani oseb italijanskega občevalnega jezika, ki so bivale 10. junija 1940 na ozemlju priključenem Grčiji. Interesenti, ki nameravajo ohraniti italijansko državljanstvo, se za pojasnila lahko obrnejo na pristojne občine.

Prošnje za opcijo je čas vložiti na grškem konzulatu v Milanu najkasneje do 28. oktobra 1948.

NESREČA PRI DELU

Delavec Mario Picciulin, star 35 let iz ul. sv. Ivana 10, se je včeraj ponesrečil v ul. Randaccio, ko je prenašal po stopnicah neki material. Pri padcu je dobil močne udarce posebno v levo roko. Sprejeli so ga v bolnico Brigata Pavia.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

V goriški mestni občini je bilo od 1. do 23. oktobra 1948 vsega 18 rojstev, 13 primerov smrti, 7 vknjiženih porok in 11 porok:

Rojstva: Dramani Andreina, Bajc Jelka, Gherardi Sergej, Petejan Mirella, Makuc Darij, Bregant Flavij, Liepah Robert, Coceani Marina, Tommasini Nives, Olivier Pavel, Kumar Jožef, Klanjšček Danilo, Gianesi Silvana, Volk Klavdij, Paoli Rudolf, Bajt Anton, D'Isep Tončka, Tomažinčič Martin, Romanese Marija.

Smrti: 64-letna gospodinja Humar por. Leban Katarina, 59-letni upokojenec drž. železnic Vižintin Jakob, 68-letni mizar Milost Ivan, 77-letni zidar Pecorari Anton, 61-letni delavec Planis Josip, 4 mesece stara Marija Grazia Rusjan, 60-letni upokojenec Rui Aristide, 45-letni trgovec Corte Viktor, 26-letna frizerka Baliaben Silvija,

Vknjižene poroke: uradnik Lacirignola Mihael in gospodinja Manfredi Rita, računovodja Castrucci-Marziali Anton in zasebna uradnica Tatti Renata, obrtnik Scalettari Bruno in uradnica Perini Ana, obrtnik Giovanella Lucijan in zasebna uradnica Cargnel Maggiorina, agent civ. policije Narduzzi Adelchi in tkalka Marega Agidija, mizar Legiša Srečško in bolničarka Nanut Pavlina, mizar Leban Andrej in gospodinja Bensa Stefanija.

Poroke: kmetovalec Grion Longino in gospodinja Gabrielčič Dora, delavec Franco Avrelij in gospodinja Gravnar Marija, agent civ. policije Kandus Dorče in gospodinja Paluzzano Elda, uradnik Marcioni Lucijan in uradnica Kustrin Nada, uradnik drž. železnic Fogari Marino in učiteljica Bernabeo Sabina, mehaničar Olivo Alojz in gospodinja Zitter Giorgina, kmetovalec Orzan Ernest in tkalka Longo Terezija, drž. uradnik Chiozza Anton in učiteljica Ceschia Marija, agent civ. policije Hrast Ludvik in šivilja Cenčič Irma, trgovec Longobardo Karel in gospodinja Lodi Sara, voznik Pesenti Alojz in šivilja Bulfon Elda.

Mirno in vedro pričakujemo občinske volitve

Volivna kampanja je dosegla svoj vrhunec

V tem predzadnjem tednu pred občinskimi volitvami se je volivna kampanja v Gorici in njeni najbližji okolici dan za dnem stopnjevala in je sedaj nekako dosegla svoj vrhunec. Sestanki, shodi na prostem, papirnata propaganda, tiskovne polemike, tehnične priprave itd. se vrstijo v občutno napetem ozračju. Vsaka kandidatna lista je pripravljena storiti vse, kar je v njeni moči. Kaj nam bo prinesel prihodnji teden, ki bo zadnji pred 31. oktobrom, še ne vemo, toda pri nas predstavlja nekaj novega, živega in svojstvenega vsak korak naprej v tej borbi, ki ima drugačen potek in ton kakor v vseh drugih občinah države.

Mesto, kakor vasi, se je silno razgibalo. Tu je na delu množica strank, od katerih se vsaka sili v ospredje kakor bolje zna in vnaša zmedo, da ne bo nič čudnega, ako ob pravem času ne bo vedel meščan komu oddati svoj glas. Največje zmede pa je seveda krivo dejstvo, da bodo tokrat hočeš nočeš tudi Slovenci volili svoje kandidate za občinski svet. In teh se italijanski nacionalisti boje kakor pošasti, dasiravno Slovenci ne ogrožajo nikogar in tudi s svojimi zahtevami nočejo nikomur nič odvzeti, ampak le priti do svojih življenjskih potreb. A ker drugega ne morejo oporekati, pravijo, da vsaka slovenska zahteva predstavlja že kot taka, kot slovenska namreč, žalitev italijanstva. V povsem drugem razpoloženju se nam predstavlja goriška okolica, ki je enotna, zato mirnodušno in vedro pričakuje volitev, ki bodo napravile konec neizvoljeni upravi. Lahko bi zaključili, da sta postala protagonista te volivne borbe na eni strani mesto, na drugi pa okolica.

V petek zvečer so imeli množični sestanek v Pevmi. Udeležba je bila zelo velika tako volivcev iz Pevme kakor iz Oslavja in tudi razprava izredno živahna. Po uvodni besedi domačega kandidata DFS, je kandidat iz Podgore prinesel na dan nekaj politične zgodovine iz časov, ko je obstajala samostojna občina Podgora s Pevmo, Oslavjem, St. Mavrom in takrat tudi Podsabotinom. Nato je naštel, kakšne zahteve ima danes ta del goriške okolice do svoje mestne uprave, kateri je priključen. Udeleženci so z zanimanjem sledili razlaganju programa DFS in odobravali vse njegove točke. Nekateri so zastavili vprašanja glede programa in glede volivnega postopka, ki jim je bil razložen na tabli.

Tako poteka volivna kampanja med goriškimi Slovenci, ki hočejo dočakati volitve vsestransko pripravljeni. To si štejejo v svojo dolžnost, kajti le po izvršenih dolžnostih jim bo dano izvajati in uživati njih pravice.

Brezvestni „peki" kaznovani

ISTRA

Trije brezvestni piranski peki, Baccarini Pietro, Martini Pietro in Petronio Mario so bili prijavljeni zaradi zelo slabe peke kruha. Kruh, ki so ga pekli, je bil slazo zmesen in še slabše pečen. Bili so kaznovani na podlagi odredbe št. 38, člen 1, 2, 3 z globo vsak po 10.000 lir. Če te globe ne plačajo, bodo morali napraviti 50 dni obveznega dela, da odslužijo prisojeno kazen.

Naj bodo ti trije primeri brezvestnih pekov v resen opomin vsem ostalim pekom v okrožju. Iz tako dobre moke, kot je letos, bi lahko izdelovali res prvovrsten kruh. Pa se še najdejo «ljudje», ki jim ni mar ljudskega zdravja. Zato bi zaslužili še večjo in strožjo kazen, ker kvarijo tako dobro blago in obenem škodujejo ljudskemu zdravju.

VČERAJŠNJE KULTURNE PRIREDITVE V OKVIRU KOPRSKE RAZSTAVE

Otvoritev slikarske razstave v palači Tacco

KULTURNA PRIREDITEV V GLEDALIŠČU RISTORI

KOPER, 23. — Danes ob 17 je bila svečana otvoritev v palači «Tacco» v Kopru v okviru kulturnih prireditev ob razstavi gospodarske delavnosti Istrskega okrožja razstave sodobne skupine slikarskih in kiparskih del skupine umetnikov Tržaškega ozemlja, ki jo sestavljajo: Cesar. Coceani, Cernigoj, Cerne, Fonda, Hlavaty, Lukežič, Maovaz, Saksida, Spacal in Vogrič. Razstavo je otvoril tov. Laurenti, tajnik okrožnega ljudskega odbora za Istrsko okrožje, ki je poudaril skrb ljudske oblasti za kulturni napredek prebivalstva in pohvalil razstavljajoče umetnike ter pozdravil goste in posebej podčrtal, da se je zadnja slikarska razstava v Kopru vršila pred davnimi 30 leti. Tov. Hlavaty se je v imenu vseh razstavljajočih umetnikov zahvalil predstavnikom ljudske oblasti. Nato so si navzoči ogledali razstavljena dela.

Obširni prikaz razstave bomo objavili prihodnjič.

KOPER, 23. — Nocoj je bila v gledališču «Ristori» v Kopru kulturna prireditev, pri kateri so sodelovali: učiteljski pevski zbor pod vodstvom tov. prof. Srečka Kumarja, učiteljska baletna skupina in folklorna skupina iz Medulina v Istri, ki je izvajala znameniti istrski narodni ples «balun» in komorni pevski radijski zbor iz Trsta.

Folklorna skupina iz Medulina je bila posebno navdušeno pozdravljena in žela izredno priznanje navzočega občinstva, prav tako tudi komorni pevski zbor iz Trsta, ki je moral nekatere pesmi večkrat ponoviti.

Po predstavi pa je ladja «Vida», ki je priplula iz Pirana, odpeljala številne goste iz Kopra v Sv. Nikolaj, kjer bo zabavni večer. Ker je bilo preveč gostov in niso mogli vsi na ladjo, so se gosti morali voziti v Sv. Nikolaj s številnimi motornimi čolni.

Jutri popoldne ob 15 uri bo folklorna skupina iz Medulina še enkrat izvajala istrski «balun» na prostem, na prostoru pred vhodom na razstavo gospodarske delavnosti, ki se tega dne tudi zaključuje.

POSEBNA RAZSTAVA

Pod geslom «Tako smo delali» je v dvorani nad Loggio na Titovem trgu stalna razstava v grafikonih številkah in fotografijah o uspehih dvomesečnega tekmovanja obeh okrajev.

Program današnjih prireditev

Ob 9 fizkulturne tekme.

Ob 10.30 koncert godbe na Glavnem trgu.

Ob 15 fizkulturne tekme.

Popoldne in zvečer ljudsko rajanje pozno v noč. V Sv. Nikolaju zvečer ples in zabava.

V Ljudskem domu *predavanje o vrtnarstvu.*

Urnik parnikov Koper-Trst za nedeljo 24. t. m.

Za nedeljo 24. X., ko bo slovesno zaključena razstava gospodarske dejavnosti jugoslovanske cone Tržaškega ozemlja, bo organiziran poseben ojačen pomorski promet Koper-Trst in obratno po naslednjem urniku:

Iz Kopru parnik «Itala»: 6.30, 9.13 in 17.20. *Motorna jadrnica «Levante»:* 7.45, *11.30, *14.30, *19.

Iz Trsta, parnik «Itala»: 7.45, 11.30, 14.15 in 18.30. *Motorna jadrnica «Levante»:* *10, *13, *15.45 in 20.15.

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301/a PRITL. - TEL. 70

Po obisku v Jugoslaviji

„V Jugoslaviji živе delavci bolje kakor v Trstu, so bolj spoštovani in bolje preskrbljeni v primerih bolezni in nesreče

To so posebno poudarjali delavci iz istrskega okrožja, ki so bili na desetdnevnem izletu po raznih krajih Jugoslavije. Izlet je organiziral okrožni odbor Enotnih sindikatov in se ga je udeležilo 19 delavcev in delavk iz raznih tovarn in obratov v okrožju. Radi bi bili slišali naravnost od udeležencev samih, kaj so videli in kakšne vtise so dobili, zato smo se pridružili nekaterim tovarišem, ki so šli, da jih sprejmejo na sedežu okrožnih sindikatov.

Nikakor niso mogli prehvaliti navdušenja, s katerim so bili sprejeti od tovarišev v Jugoslaviji ob prihodu. Pri prvin srečanjih s tovarniškimi delavci jih je presenetilo tovarištvo, ki vlada med delavstvom in ravnatelji tovarn. Delavec danes ne trepeče, če vidi, da prihaja direktor, kot je bilo to v Italiji, ampak je še vesel, ker ve, da mu bo dal le pomoč in vzpodbudo. V ostalem pa je tudi vodja tovarne le delavec, ki razume vse težave in potrebe delavstva.

Večina udeležencev izleta je bila prvič v Jugoslaviji. Mogoče je bil v njih še vtis nekdanje propagande, ki jo je fašizem tako besno razvijal in širil med delavstvom, da je v Jugoslaviji še na pol barbarstvo, umazanost in nekulturnost. Sedaj pa so sami videli, da je ravno narobe. Več naenkrat jih je pripovedovalo, kako tam nosijo delavci v žepih knjige, časopise in beležnice. V prostih urah ne zapravljajo časa po kavarnah z igranjem kart, ampak gredo v čitalnice in tam študirajo in se učijo. O čistoči so vedeli povedati, da je naravnost vzorna.

Tam ni uradnikov v nekdanjem pomenu besede. Ko uslužbenci in nameščenci dokončajo delo v uradih, vzamejo lopate, krampe in samokolnice ter gredo na prostovoljno delo k obnovi. Prostovoljni delovni polet je občuten. V tovarnah in industrijskih obratih delajo vse po normah. Danes ne more delavec več postajati in vseeno dobiti plačo. Več ko napravi, več plačila dobi. *Skoro vse tovarne in industrijska podjetja so že dosegla plan za letošnje leto in sedaj delajo že za leto 1949.*

Za prehrano delavstva je zelo dobro preskrbljeno. Tisti, ki stanujejo v bližini doma, hodijo na hrano domov, oddaljenejši pa imajo skupne menze v tovarni sami. V teh menzah vlada največja čistoča. Nekaj so takoj opazili: delavci po tovarnah in obratih ne stojijo na cementnem tlaku, ampak imajo pode iz lesenih desk, kar jih varuje pred boleznimi.

Na vprašanje, če bi se dalo tudi pri nas uvesti delo tako organizirano in načrtno, so odgovorili, da so za to dani vsi pogoji, treba bi bilo le dvigniti delovno zavest. Da tega ni, je vzrok bližina Trsta, ki nekatere nezavedne in sebične še vedno privlačuje, da rajši hodijo pomagat našim sovražnikom, kot pa bi svoje moči posvetili izgradnji v domačem kraju.

Tovariši so bili presenečeni, ko so videli, da ni bilo nikjer po cestah otrok v potepanju in zapravljanju časa. Vsi so v šolah, ali vrtcih, kjer se učijo in vzgajajo. V neki tovarni piva so videli otroke igrati damo in šah. Tu so imeli na razpolago tudi veliko knjižnico. Povsod so opazili, da se vzgoji otrok posveča velika skrb.

Na poti iz Beograda v Zagreb so si ogledali tudi znano avtocesto in mlade graditelje ter občudovali elan teh mladinskih brigad. Tudi ko dežuje, ne odnehajo z deli. Delajo pojoč in dnevno prekašajo delovne norme. Med delom so jih slišali neprestano vzklikati: «Za koga delamo? Za našega Tita! Za koga še? Za naše ljudstvo! Za koga tudi? Za nas same! Zakaj še? Za socializem! Brigade, na juriš! Živele mladinske brigade!»

Obiskali so tudi rojstni kraj tov. Tita v Hrvatskem Zagorju. V Zagrebu so pregledali tovarne strojev. Stroji iz teh tovarn služijo danes vsemu ljudstvu in ne kot nekdaj za špekulativne namene nekaterih posameznikov. Po vseh tovarnah in obratih, ki so jih obiskali, so videli velike slike Stalina, Tita, Marxa, Lenina, Kardelja in drugih delavskih voditeljev.

Srečali so tudi italijanske delavce, ki pomagajo pri obnovi porušenih vasi in mest. Bili so zelo zadovoljni. Imajo svoja društva, krožke, čitalnice.

Še nekaj smo hoteli vedeti od teh tovarišev. Če so kje opazili, da bi bile napake, kot jih očitajo Jugoslaviji in njenim voditeljem v znani resoluciji Informbiroja.

Če tam v tako pospešenem tempu gradijo, in gradijo velike stvari, ne more biti govora o takih napakah. Saj samo ljudstvo pravi, da bo delo dokazalo, da so na pravi poti. Prej ali slej bo prišla resnica na dan.

Še veliko novih stvari bi nam bili radi povedali, tako so bili zadovoljni z izletom. Tako, da so v Novem mestu videli v neki čitalnici na 30 mizah časopise vseh jezikov, v tovarnah grafikone, katere ima vsak posamezni delavec, ki kažejo, koliko je že napravil. Po teh grafikonih je tudi odmerjena plača, več ko napravi, več dobi. Veliko od vsega, kar so videli, bi se dalo tudi pri nas uvesti, tako norme, da bi bil delavec plačan po delu. Tovarištvo, ki so ga tam opazili, pa bodo na vsak način uvedli tudi tu. Vsi zadovoljni so se poslavljali z željo, da bi čim prej radi ponovno obiskali Jugoslavijo.

ISTRSKI VOLI NA RAZSTAVI V KOPRU

Obvestila

Odsek za trgovino in preskrbo pri okrožnem izvršilnem LO je izdal *spremembo o mletju žita in dopolnilno odredbo o klanju živine.*

V zvezi z odredbo o ureditvi mletja žita in o plačevanju mlevnine, ki je bila dostavljena vsem interesentom dne 5.VIII.48. sporočamo, da je oddelek za trgovino in preskrbo pri istrskem okrožnem LO v Kopru po členu 4. iste odredbe, izdal sledečo spremembo:

za 100 kg pšenice, ječmena, ali rži, 1800 lir ne pa 180 lir;

za 100 kg koruze 1530 lir ne pa 153 lir.

* * *

V zvezi z odredbo o klanju goveje živine z dne 31.I.48. in v zvezi s členom 11 te odredbe je izdal istrski okrožni LO — oddelek za trgovino in preskrbo v Kopru sledeča navodila:

1.) Dopolnjuje se člen 2 te odredbe s tem, da se zabranjuje svobodni nakup in klanje poleg goveje živine, tudi prašičev.

SMARJE

Z delom v skupnosti za boljše življenje

Težko nam je bilo, ko smo po barbarskem razkazovanju fašistične kulture ostali brez strehe nad glavo. Sto tri in štirideset družin ni imelo kam položiti glave, po velikem uničenju naše vasi. Po osvoboditvi smo dobili pet lesenih barak in smo iz teh napravili štiri. Eno smo določili za šolo, ostale tri za stanovanja. Pomagali smo si v toliko, da smo spravili vseh 143 družin v te barake in še ostalih 17 hiš, ki so bile le deloma porušene.

Ni kazalo drugega, kot pričeti z delom. Nismo se ustrašili žuljev in naporov. Ni klonila naša uporna moč, četudi postavljena pred tako težko preizkušnjo. Te dni smo veliko govorili o našem prihodnjem delu. Z gradnjo zadružnega doma se nam odpirajo sedaj še druge potrebe. In ne bomo šli preko njih. Ker nimamo primernih hlevov za našo mlečno živino, bomo čimprej pričeli tudi z gradnjo zadružnega hleva. Enako potrebna nam je tudi zadružna klet, katero bomo tudi zgradili. Rešili smo s skupnimi napori najtežji stanovanjski problem tako, da so danes že vse družine pod lastno streho, rešili bomo tudi vse nadaljnje.

V poljedelstvu in vinogradništvu imamo načrt povišati za polovico sedanje pridelke. To bomo dosegli z boljšo in naprednejšo obdelavo vinogradov in sadnega drevja. Imamo pa tudi možnosti nasaditi še toliko trt kot jih imamo sedaj.

V letih največjih težav smo ustvarili v naši vasi in med ljudstvom veliko razumevanje, da je s skupnimi močmi dosti laže premagovati vse težave. Tako smo tudi že govorili o ustanovitvi obdelovalne zadruge. Naša dobra volja, ki nas je vedno spremljala skozi vse težave, bo tudi tu pokazala, da bomo tudi v tem dobro napravili.

Fizkultura

JUTRI OB 15 NA STADIONU

„Majstori s mora" proti Ponziani Lj.

Tekma za jugoslovansko prvenstvo, ki bi morala biti včeraj na stadionu je bila preložena na jutri zaradi preutrujenosti igralcev Hajduka, ki so po dvodnevnem potovanju prišli v Trst.

Govoriti o Hajduku bi bilo pač odveč. Nobena izmed jugoslovanskih enajstoric, ki so bile doslej v Trstu, niso zaslužile tolike simpatije, kot si jih je zaslužil splitski Hajduk.

Včeraj smo javili, da bo izšla brošura o nogometnem klubu Ponziana Lj. Prelistajoč brošuro, čitamo tudi o Hajduku, in sicer:

Zaradi dveh razlogov moramo omeniti splitskega Hajduka med najboljšimi enajstoricami prvenstva. Prvič zaradi tega, ker je ta enajstorica ohranila svoje staro in slavno ime, s katerim je skozi desetletja sodelovala na prvenstvih in postala slavna tudi izven mej domovine, ter drugič, ker je bil prav Hajduk tisti, ki se je prvi predstavil v Trstu s svojo tehniko.

Ta enajstorica je po vsej pravici «ljubljeni otrok Dalmacije», kajti samo na ta način si lahko razložimo fenomen, da pride bodrit na igrišče tudi do 18.000 gledalcev od 40.000, kolikor jih šteje Split. Nedvomno predstavlja danes Hajduk enajstorico, ki ima največ simpatij s strani občinstva.

V športni zgodovini Hajduka je postal večkrat prvak države in je bil in je še prava tvornica nogometašev. Iz njegove šole so izšli znani igralci kot brata Jozo in Frane Matošić, Kragić, Culić, Bonačić, Broketa, Kokeza in prav letos plavolasi Vukas, ki smo ga občudovali v Trstu v tekmi proti madžarski sindikalni reprezentanci.

Zaradi svoje odlične igre, polne številnih in duhovitih kombinacij ter odlične tehnike, so si splitski igralci kaj kmalu zaslužili pridevek «majstori s mora», pridevek, pod katerim so postali znani in slavni in ki pomeni strah in trepet vseh enajstoric.

IZSLA JE BROSURA O N. K. PONZIANA LJ.

V elegantni tipografični opremi je včeraj izšla brošura, v kateri najdemo na prvi strani članek z naslovom «Kako in zakaj je bila ustanovljena Ponziana Ljubitelji».

Nato sledi biografija s slikami vseh igralcev I. moštva: Parole, Segalle, Valcareggija, novih pridobiter Malakerja, Presellija, Polaka in drugih.

Končno pa seznani brošura čitatelje tudi z jugoslovanskimi enajstoricami, ki sodelujejo na letošnjem državnem prvenstvu.

Brošuro toplo priporočamo vsem ljubiteljem nogometa. Na prodaj je v vseh prodajalnah časopisov po izredno nizki ceni 50 lir.

Današnji športni spored

NOGOMET

PRVENSTVO TRŽASKEGA OZEMLJA

Igrišče v Boljuncu - ob 9 Ponziana-Aurora; ob 11, Dreher-Arrigoni; ob 14.30, Skedenj-Piran; igrišče v Trebčah ob 14.30, Milje-Pristaniščniki; igrišče v Ankaranu ob 9.30, Tovarna strojev- Koštalunga; ob 14.30, OMMSA-Magdalena; v Izoli ob 14, Meduza-Rojan; v Umagu ob 14, Umag-Sv. Ana.

OKROŽNO NOGOMETNO PRVENSTVO

Igrišče CRDA ob 14, Arzenal-Nabrežina; igrišče na Proseku ob 14.30, Primorje P. K.-Col ILVA; igrišče v Trebčah ob 9, INAM-Kolonja; ob 13, Greta-Rocol; igrišče v Nabrežini ob 10, Sv. Marko-Montebello; ob 15, Vesna-Trebče.

ODBOJKA

Na igrišču «Tomažiča» se bo danes zjutraj nadaljeval turnir pokal Tiskarjev s sledečim urnikom:

ob 8.30, DSZ ES-Tovarna strojev; ob 9, Col ILVA-Elektra; ob 9.30, Dijaško FD-Arzenal; ob 10, Sv. Marko-Tomažič; ob 11, Tiskarji-Greta.

BALINCANJE

Semifinalne tekme za «Ukmarjev pokal»; igrišče Giardinetto *ob 10, Montefiascone C-Konopljarna D;* igrišče Kolonja *ob 15, Americana B proti zmagovalcu;* igrišče Montefiascone *ob 15, Vespucci B-Tomažič;* igrišče Americana *ob 15, Kolonja E-Konopljarna A;* igrišče Baldon *od 15, Col B-Vespucci A.*

Danes ob 15 bo v Prosvetnem domu na Opčinah telovadna akademija

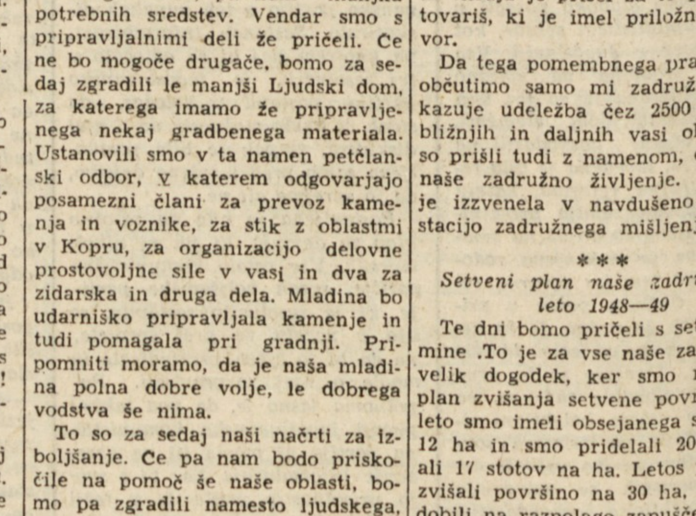

NASTOPAJO CLANI TELOVADNE REPREZENTANCE TRZASKEGA OZEMLJA NA VSEH ORODJIH IN PA TELOVADCI IN TELOVADKE, KI SO NASTOPILI V PRAGI IN BOLOGNI

ZANIMIVO PRIREDITEV PRIPOROCAMO VSEM

Ekipa Trsta na III. mestu

Kolesarska dirka v čast kongresa Enotnih sindikatov Jugoslavije

Po enodnevnem odmoru, ki so ga imeli tekmovalci v Sarajevu, je bila v petek na sporedu 5. etapa velike kolesarske dirke po Jugoslaviji. Na 184 km dolgi progi Sarajevo-Doboj je v precej ostri konkurenci zmagal Bat. Ta proga je bila do sedaj najdaljša in najtežja, saj je bila zaradi deževja v prejšnjih dneh skrajno razmočena, poleg tega pa je bila tudi kamnita. Tudi v tej etapi se sicer rutinirani Poredski ni mogel uveljaviti, kajti na vsem tem tekmovanju ga je spremljala neverjetna smola; imel je namreč neprestane defekte, zaradi česar je mnogo izgubil na času. V drugi skupini so vozili Zorič, Strain, S. Ješič, Todorovič, Celešnik in Pokupec. Najhujša borba je bila med Zoričem in Strainom, medtem ko se je Slovencu Celesniku 20 km pred ciljem pokvarilo kolo, in tako prispel deveti na cilj.

Kljub temu da v vrstnem redu posameznikov po peti etapi še vedno vodita Strain in Zorič, je včerajšnja zmaga odličnega Bata oba konkurenta spravila v precej neugoden položaj.

Vrstni red posameznikov v peti etapi: Bat 6:34,27; Zorič 6:46,09; Strain 6:46,09. Sledijo: Todorović, S. Ješič in Mičič, ki so beležili isti čas. Na devetem mestu je Celesnik s časom 6:54,35.

Vrstni red posameznikov po peti etapi: Strain 28:14,20; Zorič 28:27,13; Todorovič 28:29,37; Bat 28:33,14; Mičič 29:10,44; Poredski 29:47,19; Celesnik 29:51,19.

Vrstni red ekip po peti etapi: Srbija I. 86:07,34; Hrvatska I. 87:06,48; Trst 90:51,00; Srbija II. 91:08,41; Hrvatska II. 92:51,51.

KRKAVCE

Zaznamujemo napredek tudi v naši vasi

Radi bi prišli tudi pri nas do zadružnega doma, pa nam manjka potrebnih sredstev. Vendar smo s pripravljalnimi deli že pričeli. Če ne bo mogoče drugače, bomo za sedaj zgradili le manjši Ljudski dom, za katerega imamo že pripravljenega nekaj gradbenega materiala. Ustanovili smo v ta namen petčlanski odbor, v katerem odgovarjajo posamezni člani za prevoz kamenja in voznike, za stik z oblastmi v Kopru, za organizacijo delovne prostovoljne sile v vasi in dva za zidarska in druga dela. Mladina bo udarniško pripravljala kamenje in tudi pomagala pri gradnji. Pripomniti moramo, da je naša mladina polna dobre volje, le dobrega vodstva še nima.

To so za sedaj naši načrti za izboljšanje. Če pa nam bodo priskočile na pomoč še naše oblasti, bomo pa zgradili namesto ljudskega, zadružni dom.

S trgatvijo smo zelo zadovoljni, ker bomo imeli več vina kot lani. Tudi smo vsa dela v vinogradih izvršili pravočasno. Sedaj pa pripravljamo setev pšenice. Semena imamo sami dovolj in tudi zdravega, ker imamo to prednost, da niso bili naši posevki napadeni od snetljivosti. To pa radi naše višinske lege. Tako bomo izvršili vsa dela v zelo ugodnih pogojih in upamo, da bosta naš trud in skrb za dobro setev prihodnje leto poplačana z bogatim pridelkom.

D. J.

PUCE

Praznovali smo obletnico vstopa 13 družin iz Koštabone

V četrtek smo slovesno praznovali prvo obletnico vstopa 13 družin iz Koštabone v našo skupnost. Proslava je bila v Koštaboni združena s kulturno prireditvijo. Sodelovala je dramatska skupina, pevski zbor in godba, vse tri ustanovljene iz naše zadružne skupnosti. Iz okraja je prišel za to priložnost tovariš, ki je imel priložnostni govor.

Da tega pomembnega praznika ne občutimo samo mi zadružniki, dokazuje udeležba čez 2500 ljudi iz bližnjih in daljnih vasi okraja, ki so prišli tudi z namenom, da vidijo naše zadružno življenje. Proslava je izzvenela v navdušeno manifestacijo zadružnega mišljenja.

* * *

Setveni plan naše zadruge za leto 1948—49

Te dni bomo pričeli s setvijo ozimine. To je za vse naše zadružnike velik dogodek, ker smo napravili plan zvišanja setvene površine. To leto smo imeli obsejanega s pšenico 12 ha in smo pridelali 200 stotov, ali 17 stotov na ha. Letos pa bomo zvišali površino na 30 ha, ker smo dobili na razpolago zapuščeno zemljišče na bivših koprskih solinah. Posejali bomo 22 ha z vrsto «Mentana», ostalih osem ha pa z domačo, belo pšenico. Tako mislimo, da bomo tudi v tem uspeli pridelati v prihodnjem kmetijskem letu potrebnega žita za vse naše zadružnike, in še za oddajo za nabavo drugih potrebščin.

Čitajte in širite Primorski dnevnik!

UREDNISTVO: ULICA MONTECCHI št. 6, III. nad. — Telefon št. 93-808. — UPRAVA: ULICA R. MANNA št. 29 — Telefon 27-847 in 27-947. OGLASI: od 8.30-12 in od 15-18, tel. 27-847. Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 40, finančno-pravni 60, osmrtnice 70 lir. Izdaja ZALOZNISTVO TRZASKEGA TISKA D. Z O. Z. — TRST. — Odg. urednik STANISLAV RENKO. — Tiska Tržaški tiskarski zavod.

NAROCNINA: Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir; Cona B: 144, 414, 792, 1440 jugolir; FLRJ: 55, 165, 330, 650 din. Poštni tekoči račun za STO-ZVU: «Založništvo Primorski dnevnik», Trst 11-5774; za FLRJ: «Primorski dnevnik», uprava: Ljubljana 6-90601-19